

**UCHWAŁA NR XXVIII/317/22
RADY MIEJSKIEJ W STEPNICY**

z dnia 26 września 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Turystyki Gminy Stepnica do roku 2030”

Na podstawie art. 6, art. 7 art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561) Rada Miejska w Stepnicy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Strategię Rozwoju Turystyki Gminy Stepnica do roku 2030” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Stepnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Stepnicy

**mgr inż.
Agnieszka Makowska**

Załącznik do Uchwały nr XXVIII/317/22 Rady Miejskiej w Stepnicy z dnia 26 września 2022 r.

STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI GMINY STEPNICA do roku 2030

STEPNICA 2022

Spis treści

	strona
Wstęp	4
1. GMINA STEPNIKA OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA	
1.1 Podstawowe dane o gminie	5
1.2 Samorząd terytorialny	5
1.3 Układ komunikacyjny	6
1.4 Gospodarka Gminy Stepnica	8
2. DZIEDZICTWO HISTORYCZNE I KULTUROWE	
2.1 Prahistoryczne ślady człowieka w krajobrazie turystycznym gminy	9
2.2 Epoka średniowiecza i nowożytność	9
2.3 Kultura jako czynnik wspierający rozwój turystyki	16
3. CHARAKTERYSTYKA PRZYRODNICZA GMINY STEPNIKA	
3.1 Parki, rezerваты i pomniki przyrody	22
3.2 Klimat	24
3.3 Obszary Natura 2000	25
3.4 Lasy	26
3.5 Wody	28
3.6 Rolnictwo	32
3.7 Myślistwo	33
3.8 Bogactwa naturalne	33
4. INFRASTRUKTURA SPORTOWA I INSTYTUCJE TURYSTYCZNE	
4.1 Sport w gminie	33
4.2 Porty i przystanie żeglarskie na terenie Gmina Stepnica	35
4.3 Trasy i szlaki turystyczne	37
4.4 Informacja turystyczna	42
4.5 Baza noclegowa gminy Stepnica	42
4.6 Infrastruktura wędkarska	43
4.7 Planowane inwestycje wspierające potencjał turystyczny gminy	45
4.8 Organizacje pozarządowe	45
5. ANALIZA POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO GMINY STEPNIKA	
5.1 Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju gminy	47

5.2 Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju gminy	49
6. CELE STRATEGII ROZWOJU TURYSTYKI, WIZJA i MISJA GMINY	
6.1 Cele strategiczne rozwoju turystyki Gminy Stepnica	50
6.2 Badanie zgodności celów strategicznych gminy z Krajowym Programem Rozwoju Turystyki do 2020 r. oraz Polityką Turystyczną Pomorza Zachodniego	51
6.3 Turystyczna wizja i misja Gminy Stepnica	52
7. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ ROZWOJU TURYSTYKI (REALIZACJA, MONITORING, ANALIZA I AKTUALIZACJA)	52
8. ZAŁĄCZNIK – uwagi zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych	53

Wstęp

Rozwój turystyki stanowi od kilkunastu lat jedno z najważniejszych zagadnień polityki rozwoju władz różnego szczebla od krajowego przez regionalny aż po poziom lokalny. Powodem tego jest to, że coraz częściej turystyka traktowana jest jako poważny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego. Coraz częściej dotyczy to także obszarów, na których turystyka dotychczas nie odgrywała istotnej roli. Dotyczy to przede wszystkim obszarów, które wcześniej miały charakter rolniczy, a obecnie borykają się z problemami bezrobocia. Często w tych przypadkach industrializacja ze względu na lokalizację lub brak surowców jest utrudniona, a inne formy aktywności gospodarczej są nieopłacalne.

Drugim powodem, dla którego rozwój turystyki jest postrzegany jako zjawisko nader korzystne, są kwestie społeczne i kulturowe. Oczywiście znaczenie podstawowe ma poprawa jakości życia mieszkańców, którzy dzięki przychodom z turystyki będą mogli poprawić swój status materialny. Jednakże prawidłowo zarządzana turystyka może przyczyniać się do odkrywania walorów o charakterze przyrodniczym i kulturowym. Te elementy dziedzictwa mogą stać się atrakcjami turystycznymi, ale mogą również wpływać na kształtowanie się lokalnej tożsamości mieszkańców.

Problemy natury społeczno-kulturowej wiążą się ściśle z trzecim zagadnieniem, z powodu którego turystyka może być uważana za pożądany kierunek rozwoju lokalnego. Dotyczy to fundamentalnego współcześnie problemu, jakim jest rozwój zrównoważony. Powszechnie panuje pogląd, że odpowiednio rozwijana turystyka może być dobrym narzędziem jego wdrażania. Co więcej, zrównoważona turystyka może być elementem kształtowania przewagi konkurencyjnej gminy bądź powiatu.

W związku z tym samorządy lokalne powinny aktywnie oddziaływać na funkcjonowanie turystyki już od samego początku jej rozwoju. Jednym z podstawowych narzędzi efektywnego oddziaływania samorządów na turystykę jest prawidłowe opracowanie strategii rozwoju turystyki. Jednak samo posiadanie tego dokumentu nie gwarantuje realizacji koncepcji zawartej w strategii. Najważniejsze jest monitorowanie i wykonywanie zapisów strategii, które jest możliwe pod następującymi warunkami:

- umiejętne pozyskiwanie środków finansowych,
- zwiększanie świadomości mieszkańców poprzez edukację i rzetelną informację oraz angażowanie ich do wspólnych działań,
- ukierunkowanie aktywności gospodarczej i zawodowej mieszkańców na turystykę harmonijnie współistniejącą ze środowiskiem przyrodniczym i społeczno-kulturowym,
- zachęcanie do współpracy wszystkich podmiotów współtworzących lokalną gospodarkę turystyczną,
- bieżące badanie potrzeb rynku turystycznego w celu dostosowania ofert,
- traktowanie turystyki jako dziedziny zintegrowanej z pozostałymi sektorami gospodarki.

1. GMINA STEPNIKA OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

1.1 Podstawowe dane o gminie

Gmina Stepnica to gmina miejsko - wiejska położona w województwie zachodniopomorskim, w północno - zachodniej części powiatu goleniowskiego.

Z gminą sąsiadują gminy: Świnoujście, Goleniów, Przybiernów, Międzyzdroje, Wolin, Nowe Warpno i Police – niektóre z wymienionych poprzez Zalew Szczeciński. Siedzibą gminy jest miejscowość Stepnica. Gmina wchodzi w skład obszaru przylegającego bezpośrednio do Zalewu Szczecińskiego i Rostoki Odrzańskiej.

Wg. podziału województwa na strefy funkcjonalne (przyrodniczo – gospodarcze) Gmina Stepnica znajduje się w obszarze oznaczonym symbolem I E, czyli jest to OBSZAR TURYSTYCZNO – RYBACKI ZALEWU SZCZECIŃSKIEGO – podstrefa funkcjonalna, turystyczno – rybacka Zalewu Szczecińskiego. Przewidywane funkcje, to: turystyka przywodna i nawodna, rozwój małych struktur portowych, współpraca przygraniczna, pilotowy obszar zarządzania strefą przybrzeżną.

Liczba osób zameldowanych w gminie – stan na 31.12.2021 r.

Źródło: Ewidencja ludności Urzędu Miasta i Gminy w Stepnicy

1. Stepnica – 2315
2. Żarnowo – 360
3. Czarnocin – 264
4. Łąka – 366
5. Stepniczka – 201
6. Racimierz – 171
7. Gąsierzyno – 182
8. Widzieńsko – 97
9. Kopice – 121
10. Miłowo – 122
12. Budzień – 86
13. Żarnówko – 81
14. Zielonczyn – 70
15. Jarszewko – 63
16. Piaski Małe – 33
17. Krokorzyce – 16

RAZEM: 4 548

1.2 Samorząd terytorialny

Nazwa dzisiejszego miasta Stepnica pochodzi prawdopodobnie od słowa „stop” - błotnista rzeka lub jezioro zarośnięte sitowiem. W źródłach pisanych pierwszy raz nazwa Stepnica (*Stepnisa*) pojawiła się w dokumencie wydanym w 1269 r. przez księcia Barnima I. Stepnię można próbować utożsamiać ze strumykiem Pileza (*Stepnisa ubi Pileza influit*). Niemiecki geograf i kartograf Heinrich Berghaus utożsamiał Stepnię z rzeczką Gowienicą (*Govenisa*), uznając, że Gowienica pierwotnie nazywała się właśnie Stepnisa i że owa pierwsza

nazwa przeszła później na założoną u jej ujścia wieś. Jednocześnie badacz ten wskazywał, iż niemiecka nazwa Gowienicy ma słowiański źródłosłów wywodzący się od słowa *guwun* – błoto. W tej sytuacji nieumiejętne przetłumaczenie nazwy słowiańskiej dało niemiecki *Gubenbach*, oznaczający w dzisiejszej polszczyźnie Błotnisty Potok.

Powierzchnia gminy wynosi 294 km² z czego: 39,8 % stanowią wody, 30 % lasy i 30,2 % grunty rolne, tereny podmokłe i torfowiska. Na terenie gminy jest zameldowanych 4634 osób, a gęstość zaludnienia wynosi 15,8 osób/km². Stolicą gminy jest Stepnica, która 1 stycznia 2014 r. otrzymała prawa miejskie. W skład gminy wchodzi sołectwa: Bogusławie, Budzień, Czarnocin, Gąsierzyno, Jarszewko, Kopice, Łąka, Miłowo, Piaski Małe, Racimierz, Stepniczka, Stepnica, Widzieńsko, Zielonczyn, Żarnowo i Żarnówko.

W Stepnicy znajduje się Urząd Miasta i Gminy, a także: Siedziba Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Jacka Odrowąża, Urząd Morski – Bosmanat Portu, Urząd Pocztowy, Straż Pożarna, Posterunek Policji, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „VITA-s”, Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej Balticmed, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna. Zespół Szkolno-Przedszkolny im. K. Maciejewicza w Stepnicy.

Gmina Stepnica współpracuje z Gminą Otmuchów, jak i z samorządami niemieckimi Mönkebude i Ueckermünde (powiat w Niemczech). Porozumienie o współpracy przygranicznej w obszarze wymiany doświadczeń w zakresie działalności samorządowej, wymiany kulturalnej, sportowej, turystycznej i kolonijno-wczasowej zostało podpisane w 1994 r.

1.3 Układ komunikacyjny

Połączenia drogowe.

Do miejscowości gminnej prowadzi droga wojewódzka nr 111 łącząca Stepnicę z miejscowością Modrzewie (gmina Goleniów) i dalej do Goleniowa oraz przez Żarnowo do Wolina. Stan drogi jest bardzo dobry. Stepnica leży w strefie oddziaływania Goleniowa, w pobliżu którego umiejscowione jest lotnisko międzynarodowe oraz Goleniowski Park Przemysłowy, a także w strefie znacznego oddziaływania Szczecina. Nie bez znaczenia pozostaje także nieodległe położenie Berlina.

Odległości drogami lądowymi ze Stepnicy do ważniejszych miejscowości:

Berlin – 190 km

Szczecin – 50 km

Goleniów – 16 km

W Stepnicy znajduje się dworzec autobusowy skąd kursują busy do Goleniowa, Szczecina, Wolina, Świnoujścia. W mniejszych miejscowościach umiejscowione są przystanki autobusowe.

Gmina nie jest umiejscowiona przy głównych drogowych szlakach komunikacyjnych, najbliższą położoną drogą krajową jest arteria oznaczona numerem 3, przechodząca przez niewielki fragment gminy na wschód od Widzieńska. Miejscowości leżące na obszarze gminy posiadają dość dobrze rozbudowaną sieć dróg asfaltowych oraz z polbruku, dobiegających do

będącej w bardzo złym stanie drogi powiatowej 4128Z ze Stepnicy do Czarnocina oraz do drogi wojewódzkiej 111, ważnej trasy prowadzącej nad morze i do Szczecina. Obecnie ta arteria jest w trakcie gruntownej przebudowy, w efekcie czego poprawi się bezpieczeństwo na drodze, natomiast gmina zyska swoim wizerunku. Droga Wolin - Stepnica została wyznaczona jako trasa turystyczna i stanowi alternatywę dla drogi krajowej nr 3, z czego turyści podążający i wracający znad morza często korzystają.

Połączenia kolejowe.

W 1903 r. Stepnica uzyskała połączenie kolejowe, jednak była to kolej wąskotorowa. Miejscowość leżała przy odcinku łączącym wieś Łoźnica z Golczewem. W 1979 r. część tej linii z Łoźnicy do Stepnicy została zamknięta. Obecnie w gminie brak linii kolejowych, te działające we wcześniejszym okresie zostały zdemontowane i przekształcone w ścieżkę rowerową Stepnica - Widzieńsko.

Połączenia wodne

Do Gminy Stepnica można także dopłynąć statkiem lub jachtem – bowiem w Stepnicy działa Morski Port, w którym funkcjonuje basen przeładunkowy i basen rybacki, można przysiąść także do przystani jachtowej im. Kapitana Roberta Hilgendorfa, przystani przy Kanale Młyńskim oraz Przystani Żeglarskiej w Gąsierzynie i Przystani Jachtowej w Kopicach. Gmina Stepnica posiada doskonałe połączenia komunikacji wodnej w związku z położeniem nad Zalewem Szczecińskim, który jest elementem Międzynarodowej Drogi Wodnej E-30. Jest to także odcinek Międzynarodowej Drogi Wodnej E-70 (Antwerpia – Królewiec przez Berlin oraz wzdłuż odcinka Odry).

Sieć powiązań komunikacyjnych północ-południe pozwoliła na powstanie koncepcji Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC-ROUTE 65, w skład którego wchodzi m.in. powstająca droga ekspresowa S-3, linie kolejowe E-59 i CE-59, zespół portów Szczecin-Świnoujście oraz rzeka Odra, jako droga wodna E-30. Korytarz ma biec ze Szwecji przez zachodnią Polskę na południe Europy - do miejscowości Rijeka w Chorwacji. W grę wchodzi modernizacja dróg, kolei i udrożnienie szlaków wodnych. Do utworzenia Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego, łączącego północ z południem Europy, zobowiązały się trzy polskie województwa i trzy regiony państw członkowskich UE. Porozumienie jeszcze w 2004 r. podpisali w Szczecinie marszałek zachodniopomorski, wicemarszałkowie województw lubuskiego i dolnośląskiego, prezydent słowackiego regionu Bratislava, prezydent czeskiego regionu Hradec Kralove oraz przewodniczący zarządu szwedzkiego regionu Skania.

Połączenia lotnicze

Niedaleko gminy umiejscowiony jest port lotniczy Szczecin-Goleniów, z którego można dotrzeć samolotem rejsowym do Warszawy, Krakowa, Rzeszowa, Dublina, Londynu, Liverpoolu, Oslo, Kopenhagi, Lwowa, Stavanger i Bergen zaś w sezonie turystycznym także do innych miejscowości położonych na południu Europy i w Afryce.

1.4 Gospodarka Gminy Stepnica

W 2021 r. na terenie Gminy Stepnica funkcjonowały 464 podmioty wchodzące w skład sektora prywatnego. Spośród nich 394 miało charakter działalności gospodarczej prowadzonej przez osobę fizyczną. Gmina Stepnica nie należy do gmin przemysłowych. Pod względem liczby podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON, gmina nie odbiega od przeciętnej dla gmin miejsko-wiejskich województwa.

Podmioty wg sektorów własnościowych w Gminie Stepnica:

Sektory własności :	2020	2021
1. podmioty gospodarki narodowej ogółem	474	477
2. sektor publiczny - ogółem	11	11
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	7	8
3. sektor prywatny - ogółem	462	464
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	392	394
sektor prywatny - spółki handlowe	19	19
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	7	7
sektor prywatny - spółdzielnie	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	16	16

Źródło: Raport o stanie gminy Stepnica 2021

Z uwagi na położenie i charakterystykę gospodarczą gminy Stepnica, głównymi przedsiębiorcami są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które tworzą małe przedsiębiorstwa. W roku 2021 ten rodzaj działalności gospodarczej stanowił 84,91% ogółu podmiotów gospodarczych. Na terenie gminy działalność prowadzi niezmiennie od kilku lat 1 spółdzielnia, skupia ona członków stanowiących mieszkańców Osiedla Akacjowego. Swoją działalność kontynuuje 16 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Na terenie gminy swoją siedzibę ma również 19 spółek handlowych, w tym 7 z udziałem kapitału zagranicznego. Poza sektorem prywatnym w gminie działa 11 podmiotów sektora publicznego.

Prowadzona działalność rolnicza w dużej mierze skupia się na działalności gospodarczej w zakresie łakarstwa - produkcji siana, a także hodowli bydła rzeźnego i mlecznego. Na terenie gminy funkcjonuje 40 gospodarstw rolnych.

W dziale leśnictwo i pozyskiwanie drewna w gminie funkcjonuje 17 podmiotów gospodarczych, w tym m.in. IKEA Industry Poland Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo to, do roku 2018, stanowiło również zakład przetwórstwa surowca drzewnego. W chwili obecnej zakład zaprzestał działalności w zakresie przetwórstwa surowca, pozostając jednak największym przedsiębiorstwem w Stepnicy.

2. DZIEDZICTWO HISTORYCZNE I KULTUROWE

2.1 Prahistoryczne ślady człowieka w krajobrazie turystycznym gminy

Czasy poprzedzające pojawienie się źródeł pisanych w kontekście danego terytorium określane są mianem prahistorycznych. W odniesieniu do najstarszych miejscowości z Gminy Stepnica dotyczą one wszystkich stuleci poprzedzających XIII w. Pierwsze ślady obecności człowieka w okolicach dzisiejszej Stepnicy pochodzą sprzed około trzech tysięcy lat przed naszą erą i składają się na nie dwa fragmenty narzędzi z rogu oraz pojedyncza kamienna siekierka. Natrafiono także na słabo zachowane paleniska świadczące o czasowym pobycie ówczesnych ludzi na tym terenie. Z młodszej epoki brązu zachowało się tu kilka grobów, a kulturę łużycką reprezentuje ciałopalne cmentarzysko. Nie natrafiono jednak na pozostałości stałych osad z tych epok. W okresie od VI do IX wieku na obszarze późniejszego Pomorza ukształtowała się kultura charakterystyczna dla ludności słowiańskiej. Nic więc dziwnego, że i okolice Stepnicy zostały gęsto zaludnione przez Słowian. Badania archeologiczne potwierdzają liczne niewielkie punkty osadnicze w samej Stepnicy oraz w jej najbliższym sąsiedztwie. Nie zarejestrowano jednak na tym terenie grodzisk.

2.2 Epoka średniowiecza i nowożytność

Po raz pierwszy nazwa Stepnica wymieniona została w dokumencie z 1278 r. Wtedy książę pomorski Barnim I przekazał ją Gottfriedowi von Breslau w lenno. Ustalenie dokładnej daty nadania, wyznaczyć by mogło dzień uroczystości obchodzonych rocznic tego wydarzenia. W tym czasie Stepnica leżała w obrębie księstwa dymińskiego (niem. Demmin – miasto położone we wschodniej części Niemiec), na terenie kasztelanii Wolińskiej. Przypuszczalnie, pierwotnie wieś Stepnica została założona jako ulicówka z cechami owalnicy, po południowej stronie rzeki Gowienicy - równoległe do linii brzegowej Zalewu.

W 1628 r. funkcjonowały w niej dwie karczmy i kuźnia. W spisie z 1721 r. miejscowość określono jako miasteczko. W latach 1564, 1739, 1794 odnotowano tu wielkie pożary. Po pożarze w 1739 r. osadę poddano regulacji - wokół kościoła utworzono kwadratowy plac, a głównej ulicy nadano jednakową szerokość. Następnie miejscowość ewoluowała w kierunku wielodrożnicy. W XIX stuleciu wieś posiadała określony układ przestrzenny z charakterystyczną dla tego obszaru zabudową, który z pewnymi niewielkimi korektami przetrwał do końca II wojny światowej. Po wojnie niestety dość luźno potraktowano dawne wytyczne i wybudowano wiele obiektów, niespójnych architektonicznie z otoczeniem.

Współcześnie główne elementy zabudowy miejscowości stanowią:

- ul. Władysława Sikorskiego charakteryzuje się zróżnicowaną formą zabudowy, z jedno lub dwu-kondygnacyjnymi budynkami mieszkalnymi pochodzącymi z lat 20-tych lub wzniesionymi współcześnie. Na ulicy tej umiejscowiony jest kościół parafialny pod wezwaniem św. Jacka Odrowąża;
- ul. Tadeusza Kościuszki z regularną zabudową po obu stronach drogi. We wschodnim fragmencie ulicy dominują dwukondygnacyjne budynki mieszkalne, wśród nich także Urząd Miasta i Gminy. W zachodniej jej części posadowiony jest szachulcowo-murowany budynek restauracyjny z narożnymi wieżyczkami, o formie architektonicznej typowej dla nadmorskich kurortów;

- ul. Bolesława Krzywoustego o niejednolitej kompozycji i typie zabudowy. Po południowej stronie ulicy umiejscowiony jest cmentarz katolicki funkcjonujący na miejscu XIX-wiecznej nekropolii ewangelickiej. Po wschodniej stronie cmentarza, zabudowa tworzy nieregularne ciągi architektoniczne, złożone z kilku, parterowych domów mieszkalnych. W tej części arterii ulokowany został zespół budynków Zakładów Drzewnych;
 - ul. Bolesława Chrobrego o niejednolitym typie zabudowy pod względem typologicznym i chronologicznym;
 - ul. Portowa o jednolitej zabudowie mieszkaniowej;
 - ul. Rybacka i gen. Stanisława Maczka ze zwartą zabudową;
 - układ ulic w południowej części Stepnicy np. Jagiellońska, Sportowa, Wojska Polskiego, Łąkowa o jednorodnej i zwartej zabudowie nierolniczej z lat 20/30-tych XX w.
- Na południowym skraju tej części Stepnicy usytuowany jest stadion sportowy;
- osiedle Akacjowe oraz ul. Kolejowa z budynkami czterokondygnacyjnymi, stanowi współczesną zabudowę Stepnicy.

Z wymienionych arterii najatrakcyjniej prezentuje się ulica T. Kościuszki, która w 2017 roku została wyremontowana. Modernizacja nadała jej inny charakter, poprawiła bezpieczeństwo, estetykę i funkcjonalność.

ul. T. Kościuszki 2020 r. (źródło: UMiG Stepnica)

Właściwe wydaje się zadbanie o ujęcie w planach rozwoju przestrzennego zapisów, aby nowobudowane obiekty łączyły nowoczesną funkcjonalność z tradycyjnym stylem, który wytworzył się na Pomorzu Zachodnim na przestrzeni wieków. Szczególnie ustalenia te należy odnieść do terenów nad Zalewem, które staną się w przyszłości swoistą wizytówką miejscowości dla podróżujących nim osób.

W epoce średniowiecza wieś należała także do słynnego na Pomorzu Zachodnim rodu von Flemming. Był to niemiecki ród szlachecki, wywodzący się z Flandrii (obecna Belgia), zamieszkujący Pomorze Zachodnie w okresie od XIII do przełomu XIX/XX wieku. Władali oni posiadłościami m.in. w okolicach Maszewa, Maciejewa i Mostów. W XVIII i XIX w. ród ten zyskał duże znaczenie - szczególnie w Saksonii i Prusach. Najstarszym znanym przedstawicielem tej rodziny był Adam Flemming, który między 1281 a 1302 r. występuje jako właściciel Stepnicy. Potomkowie Adama Fleminga skupili w swoich rękach liczne posiadłości ziemskie w rejonie Wolina i Kamienia Pomorskiego, stąd okręg Kamienia nazywany był powiatem Flemmingów (*Flemmingscher Kreis*). Znaną postacią wywodzącą się z tej rodziny była Izabela z Flemmingów Czartoryska – mecenaska sztuki, pisarka, w okresie Sejmu Czteroletniego związana ze Stronnictwem Patriotycznym. Była żoną księcia Adama Kazimierza Czartoryskiego. Odkryła talent malarski Aleksandra Orłowskiego, a w 1801 r. zainicjowała otwarcie pierwszego polskiego muzeum w Puławach (w świątyni Sybilli), które działa do dziś jako Muzeum Czartoryskich w Krakowie. W 1366 r. bracia Tinno, Dietrich i Henning von Flemingowie podarowali swój majątek w Stepnicy klasztorowi cysterek w Szczecinie. Pod koniec tego stulecia część wsi należała także do kapituły kościoła Mariackiego w Szczecinie.

Już w średniowieczu istniał w Stepnicy kościół i klasztor klarysek, przebudowany następnie na książęcy zamek myśliwski. Umiejscowiony on był w pobliżu obecnej szkoły, gdzie ulica Dworcowa dochodzi do Bolesława Krzywoustego. Do 1954 roku znajdował się w tym miejscu zabytkowy budynek, miejscami posiadający gotyckie sklepienia. Do czasów ostatniej wojny był to gmach miejscowego sądu. W przyszłości należy pamiętać o tym miejscu, które dostarczyć może wielu wspaniałych artefaktów archeologicznych. Gdyby udało się w trakcie wykopalisk archeologicznych dotrzeć do dawnych murów domu zakonnego, a następnie wyeksponować je pod szklanym przykryciem, być może miejsce to służyłoby jako zaczątek interesującego muzeum prezentującego dorobek kulturalny zakonu i użytkowników późniejszego zamku myśliwskiego.

W pobliżu Stepnicy, posiadłości otrzymali pod koniec XIII wieku także Joannici, mianowicie w Stepniczce, Gąsierzynie, Żarnowie, poza tym prawo do połowu ryb w zatoce. I ten zakon, prawdopodobnie w kilku miejscach, prowadził tu pracę oświatowo-wychowawczą. Część Stepniczki dostarczała wyposażenia klasztorowi zakonnic w grodzie Wolina. Obecnie na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonuje Szlak Joanitów: z Chwarszczan przez Czelin, Gozdowice, Golice, Cedynię do Chojny, Rurki i zamku w Swobnicy.

Elementem promocyjnym gminy, który posiada średniowieczny rodowód na tym terenie, jest bicie monet. Już w tej epoce były one produkowane przez mennicę w pobliskim Goleniowie. W tym grodzie i innych miejscowościach wypuszczano do obiegu monety charakterystyczne dla mennictwa zachodniopomorskiego o nominałach: denara, kwartnika, witeny, szerfa, szeląga. Obecnie z okazji różnych imprez można inicjować wybijanie numizmatów promocyjnych, produkowanych przez turystów przy użyciu prostych narzędzi menniczych. Na awersie takiego numizmatu należało by umieścić oznaczenie nominału, najlepiej wywodzące się z tradycyjnych nazw monet używanych w przeszłości na tym terenie. W otoku hasło promocyjne gminy. Na rewersie wokół jej herbu, pojawić by się mogła jej nazwa.

Od epoki średniowiecza w Stepnicy znajdował się port rybacki. Do rybackiego charakteru miejscowości nawiązuje wystrój tawerny. W ostatnich latach na terenie gminy Stepnica, pojawiły się elementy związane z rybactwem i portowym charakterem miejscowości. Na plaży umieszczono odrestaurowany egzemplarz łodzi rybackiej wraz z opisem jej historii. W innych miejscach w Stepnicy umieszczono kotwice, które odpowiednio zabezpieczone również stanowią ciekawostkę turystyczną. Natomiast elementy oznakowania nawigacyjnego zwane bojami lub pławami przekazane gminie przez Urząd Morski w Szczecinie pełnią w gminie rolę nietypowych kierunkowskazów, a także przypominają o portowym charakterze naszej gminy.

*Odrestaurowana boja i kotwica
(źródło: UMiG Stepnica)*

Nie wiadomo dokładnie, w którym roku powstała parafia rzymsko-katolicka w Stepnicy. Akcję misyjną zakończoną powodzeniem prowadził na początku XII w. na Pomorzu Zachodnim Otton, biskup z Bambergu. Ów biskup, kanonizowany po śmierci, był również kapłanem na dworze władcy polskiego Władysława Hermana. Zajmował się także wychowaniem i nauką Bolesława Krzywoustego, znał dobrze mowę i obyczaj polski. Według miejscowej legendy ów święty miał przebywać również na analizowanym terenie. Przed wojną grupa katolików mieszkająca w Stepnicy przynależała do Parafii św. Ottona w Kamieniu

Pomorskim, ponieważ w ich miejscowości istniał tylko kościół ewangelicki. Również przez jakiś czas po II wojnie światowej rzymsko-katolicka Parafia św. Ottona w Kamieniu Pomorskim obejmowała swoim zasięgiem całość obszaru przynależnego do obecnej parafii Stepnica. Najstarsza wzmianka o proboszczu w Stepnicy pochodzi z roku 1406. Był nim Herman Heger. Pierwszy kościół spłonął w 1564 r., kolejny uległ zniszczeniu w latach 30-tych XVIII w., trzeci zaś spalił się przed ukończeniem w 1739 r. Obecny pochodzi z 1741 r. W 1997 r. podczas pożaru zniszczona została jego wieża, pochodzące z niej stare dzwony można obecnie oglądać przed kościołem. Jest to budowla ryglowa, otynkowana prezentująca styl barokowy. Wybudowana w I połowie XVIII wieku świątynia w Stepnicy należy do najatrakcyjniejszych zabytków znajdujących się w gminie. Do dzisiaj z bogatego dawniej wyposażenia świątyni zachowały się m.in:

- barokowy ołtarz ambonowy z baldachimem, zwieńczonym figura grającego anioła;
- XIX wieczne empory chórowe z prospektem organowym;
- XIX wieczne ławki i żyrandole;
- prospekt organowy bez instrumentu.

Kościół znajduje się w rejestrze zabytków. Świątynia nosi wezwanie św. Jacka Odrowąża. W ostatnich latach zabytek był remontowany przy wykorzystaniu środków zewnętrznych i przy wsparciu gminy.

Przez cały okres istnienia osadnictwa na analizowanym terenie, był on zamieszkiwany przez różne grupy ludności. Obok ludności rodzimej - Słowian, pojawili się przybysze z głębi Niemiec, także Żydzi. Ludzie ci, często posiadali odrębną kulturę religijną.

W 1903 r. powstała linia kolejowa łącząca Gryfice i Stepnicę o długości 58 km. Była to linia wąskotorowa o rozstawie szyn 1000 mm. W 1979 r. odcinek z Łożnicy do Stepnicy został zamknięty, gmina przejęła działki po kolei wąskotorowej, tory rozebrano i zamieniono na ścieżkę rowerową.

Oprócz Stepnicy wiele walorów historycznych posiada wieś Czarnocin. Została ona założona już w średniowieczu. Po raz pierwszy wzmiankowana była w źródłach w 1318 roku jako Ceretin. W połowie XIX w. była własnością barona Theodora G. von Puttkamera. To wówczas założono tutaj folwark. Osada położona była między dwiema drogami i składała się z kolonii mieszkalnej oraz folwarku z dworem. Znajdowały się tutaj także park i cmentarz. W 1929 r. prywatny majątek przeszedł w ręce fundacji państwowej Staatliche Forschungsstiftung der Insel Riems - zajmującej się działalnością naukową. Podczas II wojny światowej wzniesiono we wsi duży obiekt przeznaczony na szkołę dla żołnierzy Wehrmachtu lub oficerów SS. Po wojnie utworzono tutaj duży PGR, wybudowano bloki dla jego pracowników. W wyniku jego działalności zespół folwarczny został częściowo zdewastowany. Przebudowano m.in. stary dwór, który stracił dawny urok. Z budynków tylko dawna suszarnia, nie utraciła zabytkowego charakteru. W południowej części miejscowości znajduje się zaniedbany cmentarz ewangelicki. Do interesujących obiektów należy również park z ciekawym drzewostanem i aleją centralną, która dawniej łączyła dwór z plażą nad Zalewem Szczecińskim.

Większość miejscowości posiada walory historyczne, które mogą być wykorzystywane w promocji gminy. W ostatnim czasie w kilku miejscowościach powstały tablice

przedstawiające rys historyczny danej miejscowości wzbogacone o zdjęcia, pocztówki ukazujące miejscowość w czasach historycznych.

Znani ludzie wywodzący się ze Stepnicy lub jej okolic

Robert Hilgendorf urodził się 31 lipca 1852 r. w Schiebenhorst niedaleko Stepnicy jako syn szypra statków wożących torf. Wielokrotnie jako uczeń towarzyszył ojcu w podróżach po Odrze i Zalewie Szczecińskim. W wieku piętnastu lat wyruszył na morze. Pierwszym statkiem na którym pływał po Bałtyku był szkuner „LOUISE MARTHA”, drugim bark „FREITAG” z Ueckermuende, na którym pływał w latach 1868-1869. Następnie jako młodszy marynarz pojechał do Hamburga i zamustrował na żaglowiec „DOCTOR BARTH”, na którym odbył podróż do Filadelfii i z powrotem.

Podczas wojny prusko-francuskiej Hilgendorf wrócił do Stepnicy i kontynuował naukę w szkole ludowej. Po jej zakończeniu w 1871 r. zamustrował na hamburską fregatę „G.H.WAPPAUS”, na której okrążył po raz pierwszy przylądek Horn. Po roku dostał się na fregatę „PRINZ ALBERT”, po niej pływał na parowcu hamburskiego armatora. W 1873 roku został powołany do cesarskiej marynarki wojennej. Na korwecie „S.M.S. AUGUSTA” Hilgendorf odbył podróż dookoła świata i w 1875 roku jako bosmanmat przeszedł do rezerwy. Rok później uczęszczał do szkoły sterników w Altonie. Swoją pierwszą podróż jako sternik pełnomorski odbył w latach 1877 – 79 na trójmasztowym szkunerze armatora z Blankenese „NAUTIK” pod dowództwem kapitana Davida Breckwoldta. Z kapitanem tym łączyła Hilgendorfa do końca życia przyjaźń. 26 sierpnia 1879 roku Robert Hilgendorf złożył w Altonie egzamin na szypra żegluga wielkiej. Następnie w Neuenburgu w znanym biurze armatorskim zetknął się z Ferdinandem Laeiszem, dzięki czemu zamustrował jako sternik na bark „PARNASS”. Sternikiem był także na barku „PANAMA”. Po pierwszej podróży jako kapitan na parku „PARNASS” do zachodnich wybrzeży Gwatemali, nastąpiły kolejne cztery do zachodnich wybrzeży Ameryki Południowej. Po czterech podróżach na „PARNASS’ie”, przejął dowództwo na podwójnie większym żelaznym barku „PARSIFAL”. Podczas trzeciej podróży bark ten podczas sztormu zatonął przy półwyspie Horn. Po powrocie do kraju przejął dowództwo na barku „PROFESSOR”, a następnie na barku „PIRAT”. Na tym ostatnim podczas podróży powrotnej z Pisagua w czerwcu 1888 stracił kapitan Hilgendorf mars masztu i stengę. Dzięki sprzyjającej pogodzie szkody zostały szybko naprawione i podróż z Pisagua do Falmouth odbyła się tylko w 78 dni. To wykazało twardy charakter Hilgendorfa, który nie poddawał się trudnościom, dążąc do osiągnięcia najkrótszego czasu podróży. Po wymienionych barkach Hilgendorf dowodził kolejnymi żaglowcami Ferdynanda Laeisha. Znaczenie jego dziesięciu podróży na jednostce o nazwie „POTOSI” polegała na regularności przelotów. Dzięki wielu odbytym szybkim podróżom Hilgendorf był ceniony w środowisku wilków morskich. Wiele zawdzięczało mu towarzystwo żeglugowe Ferdynanda Laeisha, które stało się przodujące na rynku niemieckim. W listopadzie 1901 roku Delegatura Handlu, Żegluga i Rzemiosł mianowała go starszym szyprem i ekspertem morskim. Urząd ten piastował do 1928 roku, kiedy przeszedł na emeryturę. Zmarł 4 lutego 1937 roku w Hamburgu w wieku 85 lat. Postać znanego żeglarza ze Stepnicy, została upamiętniona poprzez nadanie w roku 2015 nazwy przystani żeglarskiej w Stepnicy im. Kapitana Roberta Hilgendorfa. Dodatkowo organizowane co roku w lipcu Regaty o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Stepnica zostały wzbogacone o Puchar Przechodni nazwany również imieniem słynnego kapitana.

Kolejny znany Stepniczanin - Manfred Schatz urodził się tu w grudniu 1925 roku. Mając 12 lat zdecydował się zostać malarzem. Po ukończeniu gimnazjum, zgłosił się do liceum sztuk plastycznych w Szczecinie. Został tam przyjęty bez egzaminów wstępnych. Następnie studiował na Akademii Sztuk Pięknych w Berlinie. Po wojnie, po powrocie z Rosji, zamieszkał u starszego brata, który wówczas był leśniczym. Jego leśniczówka znajdowała się w głębokim lesie. Codzienny kontakt z przyrodą znalazł odbicie w szkicach Schatza. To wówczas postanowił on zostać malarzem zwierząt. We wszystkich obrazach - czy jako przebogate tło impresjonistycznych scen zwierzęcych lub w krajobrazach - odtwarza Schatz krajobrazy ojczyzny na Pomorzu, która uformowała go na całe życie. Szczególne znaczenie w jego twórczości ma woda, drzewa i dziko żyjące zwierzęta. W 1975 roku historyk sztuki, James Cruise jako rzecznik jury międzynarodowej wystawy malarskiej w Toronto, uznał Manfreda Schatza „największym malarzem dziko żyjących zwierząt”. Obrazy Manfreda Schatza były wystawiane w wielu znanych galeriach europejskich i amerykańskich. W czterech muzeach Stanów Zjednoczonych znajdują się stałe ekspozycje jego dzieł. Pod koniec lat 80-tych, przy wsparciu „Towarzystwa przyjaciół twórczości Manfreda Schatza” wybudowano halę wystawową miejsce dla jego dzieł, która nosi imię małżonki, pani Ilzy - „Ilseken Hall”. W 1996 roku po wielu latach, malarz przyjechał do Stepnicy. Jak sam wspomina został tu bardzo serdecznie przyjęty. Największym zaskoczeniem dla niego było to, że krajobraz pozostał tu taki sam, a może nawet stał się jeszcze piękniejszy, niż w chwili gdy go musiał opuścić.

Z tego właśnie powodu krajobraz w okolicach Stepnicy mógł i nadal może inspirować wielu artystów. O plenerach dla rzeźbiarzy i wystawach poplenerowych przypominają dawne przewodniki turystyczne, wspominają je również artyści. W Widzieńsku w leśniczówce mieszkało w latach 80-tych małżeństwo artystów plastyków Izabela i Henryk Naruszewiczowie, którzy takie plenery organizowali.

„Maersk Stepnica”

Duńskie przedsiębiorstwo Maersk, należy do największych na świecie firm transportowych. W związku z planami wejścia ze swoimi usługami na rynek środkowo i wschodnioeuropejski, postanowiło ona nadać jednemu ze swoich statków nazwę polskiego portu. Ze względu na trudne do wymówienia przez obcokrajowców nazwy: Szczecin i Świnoujście, zdecydowano się na Stepnicę. Chrzest jednostki z udziałem Wójta Gminy Stepnica – Andrzeja Wyganowskiego - miał miejsce 3 czerwca 2008 r. w porcie w Rotterdamie. W uroczystościach uczestniczyli również członkowie najwyższych władz firmy Maersk, dyrektor stoczni Hyundai, w której statek powstał oraz przedstawiciele Polskiej Ambasady.

Na stronie internetowej gminy trafnie ujęto korzyści, jakie z opisanego wydarzenia może odnieść gmina: „Nazwanie jednego z największych kontenerowców świata „STEPNICA” to najlepsza promocja Gminy Stepnica, a do tego zupełnie darmowa” Należy zastanowić się nad wykorzystaniem tego wydarzenia dla funkcjonowania np. wystawy dokonań firmy Maersk usytuowanej w Stepnicy.

Kontenerowiec „Stepnica” firmy Maersk (źródło: UMiG Stepnica)

2.3 Kultura jako czynnik wspierający rozwój turystyki

Z pośród instytucji kulturalnych działających w gminie wymienić należy: Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Miejską Bibliotekę Publiczną. Działają tutaj także stowarzyszenia, które poprzez swoją działalnością promują Gminę Stepnica. Ponadto wymienić należy zespół folklorystyczny „Stepniczanie”, który działa od 7 kwietnia 1984 roku. Założyły go: Eugenia Kielik i Czesława Żółciak. Zespół swoimi występami rozwija i promuje kulturę regionalną Pomorza Zachodniego. Uświetnia tym samym różne imprezy okolicznościowe na terenie Gminy Stepnica, powiatu goleniowskiego czy województwa zachodniopomorskiego. Członkowie zespołu promują swoją gminę dostarczając rozrywki wszystkim, którym bliska jest polska muzyka ludowa, tworząc jednocześnie współczesną kulturę Pomorza Zachodniego. Zespół „Stepniczanie” zdobył wiele prestiżowych nagród i wyróżnień w licznych przeglądach rejonowych, wojewódzkich i ogólnopolskich, spotkaniach zespołów folklorystycznych i festiwalach współczesnej kultury ludowej. To daje świadectwo jego wysokiego poziomu artystycznego, a także dobitny wyraz poszanowania dziedzictwa kulturowego polskiej wsi oraz wolę kultywowania pamięci i tradycji.

Działania zespołu jako czynnika wspierającego promocję gminy zostały dostrzeżone i wykorzystywane przez samorząd. Oprócz promocji na przeglądach „Stepniczanie” nagrali już 3 płyty, które są doskonałym materiałem promocyjnym gminy. Dzięki uzyskanym środkom pierwotne stroje Stepniczan przeszły delikatne, ale mocno przemyślane przeróbki i prezentują się jeszcze piękniej niż dotychczas. Wsparcie i promocja zespołu spowodowały, że zespół tworzą dziś w większości nowi członkowie, którzy dumnie kultywują rozpoczętą ponad trzy

dekady temu tradycję i nie ustają w przygotowaniach do godnego uczczenia w niedługej przyszłości jubileuszu 40-lecia swojej działalności.

Zespół „Stepniczanie” w nowych strojach (źródło: MGOK Stepnica)

Teatr „W Krzywym Zwierciadle” powstał przy Gminnym Ośrodku Kultury w Stepnicy w 2007 i działał do grudnia 2020 roku. Celem grupy było udowodnienie, że teatr może rozwijać się równie prężnie na prowincji, jak w większych ośrodkach miejskich. Grupa, swoje sztuki wystawiała na deskach scen, a także w plenerze. Nazwa teatru „W Krzywym Zwierciadle” wzięła się z charakteru jego działalności. Jak sami przyznawali jego członkowie: „Gramy tak jak czujemy, czyli odzwierciedlamy nasze wnętrza, uczucia i myśli. Poruszane przez nas tematy mają sprowokować widza do myślenia. Obnażamy problemy młodego społeczeństwa, czasami trochę je wyolbrzymiając”

Obecnie w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury działa teatr „Pięciu stóp”, który wszystkie zapoczątkowane przez poprzedników założenia kontynuuje i daje możliwość rozwijania talentów aktorskich dzieci i młodzieży z terenu gminy. Przy Ośrodku działają też „Smoki w Zalewie” czyli grupa zajmująca się sztukami ogniowymi oraz cyrkowymi, która dodaje niesamowitych wrażeń niejednej imprezie organizowanej w Stepnicy, ale nie tylko ponieważ ta „łubiąca ogień młodzież” jest zapraszana do różnych miejscowości w Polsce, a także za granicą.

„Smoki w Zalewie” podczas występów (źródło: MGOK Stepnica)

Na terenie Gminy Stepnica organizowanych jest w ciągu roku wiele imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych, a najważniejszą z imprez są „Dni Stepnicy” na które składa się wiele działań plenerowych organizowanych w lipcu każdego roku. Bardzo wiele imprez organizowanych jest przy wykorzystaniu środków zewnętrznych.

Ośrodek Kultury

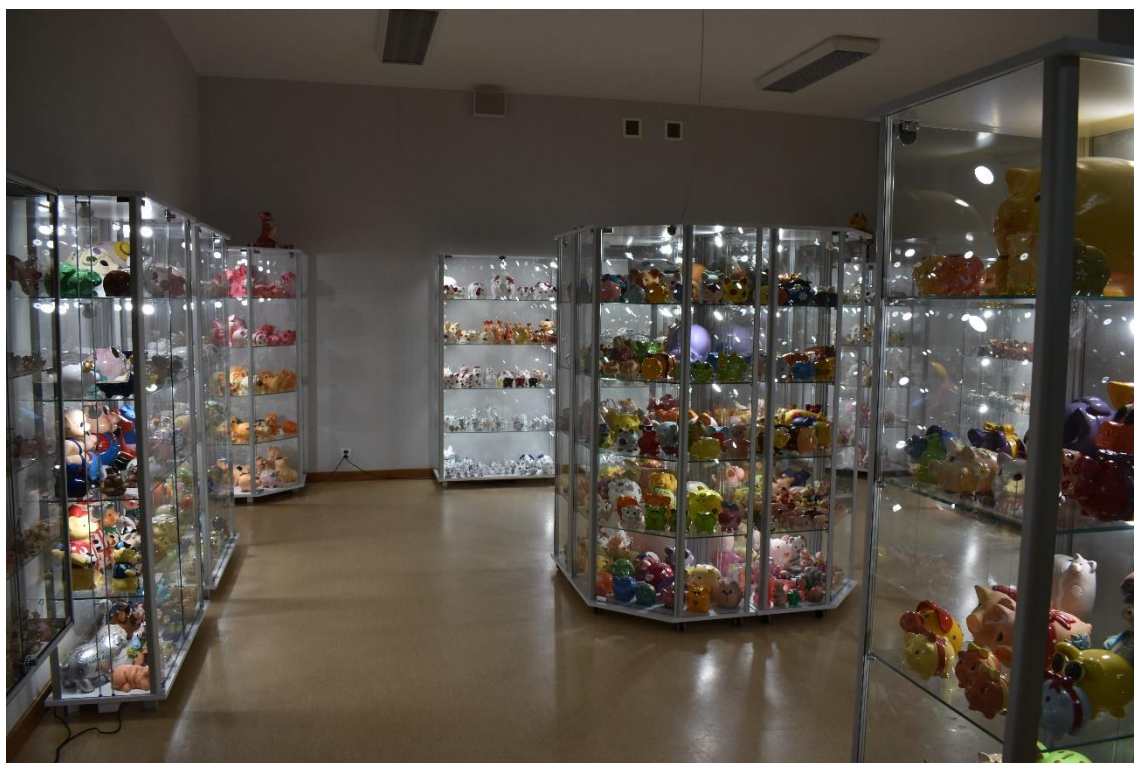
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Stepnicy jest samorządową instytucją kultury, która swoją działalnością obejmuje teren Gminy Stepnica. W skład Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury wchodzi: Dom Kultury w Stepnicy przy ul. Portowej oraz Świetlice Wiejskie w Racimierzu, Łące, Miłowie, Widzieńsku, Gąsierzynie, Kopicach i Czarnocinie. W Domu Kultury znajdują się pracownia, sala widowiskowa, sala kawiarniana, dobrze wyposażone zaplecza kuchenne, pracownia komputerowa, oraz osobny budynek tzw. Harcówka - miejsce spotkań harcerzy, koła gospodyń wiejskich i członków zespołu Stepniczanie. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury stwarza szereg możliwości udziału w zajęciach, spotkaniach, szkoleniach, koncertach, festynach, konkursach, wycieczkach i zabawach adresowanych do dzieci, młodzieży i osób dorosłych.

Załącznikiem MGOK-u był Gminny Klub Kultury, który powstał na podstawie decyzji Naczelnika Gminy z dnia 29 czerwca 1983 roku. W obiekcie znajdowało się 10 pomieszczeń o łącznej powierzchni 184 m². Był to zakład budżetowy finansowany z budżetu terenowego oraz Funduszu Rozwoju Kultury.

Miejska Biblioteka Publiczna w Stepnicy

Miejska Biblioteka Publiczna mieści się w Stepnicy przy ul. B. Krzywoustego 4. Biblioteka posiada filię w Racimierzu przy ul. Niepodległości 6a. Biblioteka otwarta jest w godz. 12.00 – 20.00 i dzięki temu jest dostępna dla osób pracujących. Biblioteka prowadzi wiele działań promocyjnych; promocje nowości, akcję „Cała Polska czyta dzieciom”, zbiórkę książek dla placówek opiekuńczo – wychowawczych w Stepnicy. Katalog biblioteki można przeglądać poprzez Internet.

W roku 2021 w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Stepnicy otworzono najprawdopodobniej największą w Europie Kolekcję Świnek Skarbonek. Kolekcja świnek skarbonek liczy sobie 1800. Darczyńcą kolekcji Pani Irena Kaliska świnki zbierała przez 30 lat kupując je podczas swoich podróży, dostając od rodziny w prezencie oraz od znajomych. Kolekcjonerka prowadziła w Stepnicy zakład fryzjerski i opowiadając klientom o swojej niecodziennej pasji wielokrotnie była obdarowywana przez nich kolejnymi eksponatami z różnych zakątków świata m.in. z USA, z Kanady, z Peru, Meksyku, z Kuby, Brazylii, Sri Lanki z Tajwanu, Japonii i Chin. Świnki pochodzą z różnych okresów, są przeróżnej barwy, wykonane są ze szkła, ceramiki, metalu, drewna, tworzyw sztucznych.

Kolekcja świnek skarbonek (źródło: UMiG Stepnica)

Z uwagi na możliwości lokalowe biblioteki zaplanowano utworzenie przy niej Izby Pamięci Ziemi Stepnickiej. Miejsca, w którym znalazłyby się eksponaty przekazane przez mieszkańców, pamiątki stanowiące o historii tych ziem. Izba oprócz części wystawienniczej ma mieć charakter sali konferencyjnej umożliwiającej organizację spotkań, lekcji historii itp. Na utworzenie izby pamięci udało się otrzymać środki zewnętrzne.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Obiekt	Numer w rejestrze	Data wpisania	Numer decyzji	Miejscowość
budynek mieszkalny numer 28	1262	1992-02-10	PSOZ/Szn/III/5340/15/92	Miłowo
leśniczówka (zespół)	1523	1972-03- 24	Kl.I.6801/1/72	Widzieńsko
założenie d. leśnictwa (teren)	1523	1992-11-18	PSOZ/Szn/III/5340/88/92	Widzieńsko
kościół św. Jacka Odrowąża	1264	1963-12- 05	Kl.20/41/63	Stepnica
Kościół p.w. Chrystusa Króla	1804	2018-12-14	DZ.5130.27.2018.IW	Żarnowo
Cmentarz przykościelny	1804	2018-12-14	DZ.5130.27.2018.IW	Żarnowo

Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków to elementy wyposażenia Kościoła pw. św. Jacka Odrowąża w Stepnicy:

1. Ołtarz, dawniej ambonowy,
2. Rzeźba – anioł (w zwieńczeniu ołtarza, dawniej ambonowego),
3. Korpus ambony (z ołtarza dawniej ambonowego).

Zostały one wpisane do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego decyzją nr 1308/2012 z dnia 2.11.2012 r.

Ołtarz w kościele pw. Świętego Jacka Odrowąża w Stepnicy (źródło: UMiG Stepnica)

Istniejące zabytki nieruchome z terenu gminy Stepnica ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków:

l.p.	Miejscowość	Adres	Obiekt	Datowanie	Uwagi
1	Bogusławie	Dz.nr 6/11 obecnie obręb 1 Stepnica	Cmentarz żydowski	1 poł. XIX w.	Włączony pismem DZ.51 40.50.2018.I W z dnia 12.04.2018r.
2	Bogusławie	Dz.nr 4/67,4/56,4/23 i inne	Zespół folwarczny	kon. XIX-I.20.XX w.	
3	Budzień	Dz. Nr 6/1	cmentarz	1 poł XIX w.	
4	Czarnocin		cmentarz	2 poł. XVIIIw.	
5	Czarnocin	Dz.nr. 173/19, 173/27,173/23	Zespół folwarczny	kon. XIX-I.30.XXW.	Częściowo rozebrany
6	Gąsierzyno		cmentarz	1 poł. XIX w.	I przykościelny
7	Gąsierzyno	Dz.nr 331	cmentarz	2 poł. XIXw.	II ewangelicki
8	Gąsierzyno	ul. Mickiewicza 11,dz.82/3	stodoła	4 ćw.XIX w.	rygl.
9	Gąsierzyno	Ul. Woj. Polskiego 27, dz. nr 6/3	stodoła	poł.XIX w.	rygl.
10	Kopice		cmentarz	1 poł.XVI w.	I przykościelny
11	Kopice	Dz.nr 135	cmentarz	2 poł.XIX w.	II ewangelicki
12	Łąka	Dz.36/7 i inne obr. Racimierz	Zespół folwarczny	pocz.XIX-pocz.XXw.	Częściowo rozebrany
13	Olszanka	Dz.nr 370/1 obr.Bogusławie	Budynek gospodarczy	pocz.XX w.	rygl.
14	Olszanka	Dz.nr 370/1 obr. Bogusławie	leśniczówka	pocz.XX w.	rygl.
15	Smogory		cmentarz	Ok.1940r.	mogiła
16	Stepnica	ul.Wł.Sikorskiego 19,dz.nr 301	Budynek gospodarczy	3ćw.XIXw.	rygl.
17	Stepnica	ul.Wł.Sikorskiego 27,dz.nr 309/2	Budynek mieszkalny	2ćw.XIXw.	Zmodernizowany
18	Stepnica	ul.B.Krzywoustego 56, dz.nr 138/5	chałupa	3ćw.XIXw.	rygl.
19	Stepnica	Dz. Nr 487	cmentarz	1 poł XIX w.	I komunalny
20	Stepnica		cmentarz	1 poł. XV w.	II kościelny
21	Stepnica	ul. Kościuszki 23,dz.nr 417/9	restauracja	XIX/X w .	rygl.
22	Stepnica	ul. Leśna 1, dz.nr. 266/5	stodoła	Poł. IX w.	rygl.
23	Stepniczka	Dz.nr.161/2	cmentarz	Pocz. XX w.	rygl.
24	Świątowice		cmentarz	2 poł XII w.	kościelny
25	Widzieńsko	Widzieńsko nr.2 dz.nr 249/6,249/7	Budynek gospodarczy	Kon. XIX w.	rygl.
26	Widzieńsko	Widzieńsko nr 2,dz.nr 249/6,249/7	chałupa	Kon. XIX w.	Rygl.
27	Widzieńsko	dz. nr. 253/12	cmentarz	1920r.	ewangelicki
28	Zielonczyn		cmentarz	1920r.	ewangelicki
29	Żarnowo	Dz.nr 683 obr. Racimierz	cmentarz komunalny	poł XIX w.	

3. CHARAKTERYSTYKA PRZYRODNICZA GMINY STEPNIKA

3.1 Parki, rezerваты i pomniki przyrody

W kontekście unikatowych zasobów przyrodniczych Gminy Stepnica należy przyjąć zasadę zrównoważonego rozwoju turystyki oraz ekoturystyki. Zakłada ona rozwój oparty na racjonalnym gospodarowaniu zasobami przyrodniczymi w skali lokalnej, które są wyczerpalne, nieodnawialne lub mają ograniczoną zdolność samoodtwarzania i odbudowywania się.

W pobliżu miejscowości Czarnocin, za Kanałem Czarnocińskim rozpościera się Park Natury Zalewu Szczecińskiego. Park ten został utworzony z inicjatywy przyrodników, pasjonatów – Polaków i Holendrów w wyniku wspólnego projektu. Jego ideą było wypracowanie modelu zarządzania ochroną przyrody na obszarze cennym przyrodniczo i unikatowym w skali Europy. Park Natury Zalewu Szczecińskiego powstał na mocy porozumienia między Stowarzyszeniem na Rzecz Wybrzeża, Urzędem Morskim w Szczecinie i Nadleśnictwem Goleniów. Porozumienie to sankcjonuje fakt, że park ten obejmuje obszar około 4000 ha, na który składają się łąki i pastwiska stanowiące własność Stowarzyszenia, lasy Puszczy Goleniowskiej należące do Nadleśnictwa i wody Zalewu Szczecińskiego zarządzane przez Urząd Morski w Szczecinie. Park umiejscowiony jest na obszarze tzw. Łąk Skoszewskich - terenu włączonego do Europejskiej Sieci Natura 2000 jako ostoja ptasia. Do Parku sprowadzono koniki polskie i krowy rasy Scottish Highland, które stanowią dużą atrakcję dla odwiedzających to miejsce osób. Wczesną wiosną pojawiają się tu czajki, pośród traw żerują stada gęsi, później pojawiają się krwawodzioby także trznadłe, pliszki szare i żółte. Oprócz tych ptaków żyją tutaj min.: bekasy, skowronki, derkacze i żurawie. Jednak największą popularnością wśród odwiedzających Park osób cieszy się orzeł bielik. Jego okazała sylwetka wyróżnia go spośród innych ptasich drapieżników zamieszkujących to miejsce. Teren Parku został tak zagospodarowany, by odwiedzający mogli możliwie wnikliwie zapoznać się z jego walorami. Temu służy punkt edukacyjny umiejscowiony przy wejściu na jego teren. Znajdują się tu tablice edukacyjne, omawiające jego walory przyrodnicze. Oprócz tego także mapa z zaznaczonymi miejscami występowania poszczególnych gatunków zwierząt i roślin. Pod zadaszeniem znajdują się stoły i ławy. Przez teren Parku biegnie droga, częściowo utwardzona. Zwierzęta nie są od niej odgródzone płotem, co umożliwia im swobodne przemieszczanie. Na terenie Parku znajduje się punkt widokowy w postaci drewnianej wieży obserwacyjnej. Oferta Parku skierowana jest przede wszystkim do miłośników przyrody. Zgromadzone w nim walory mogą także spełniać funkcje terapeutyczne. Nie wskazany jest na jego obszarze ruch masowy, który mógłby doprowadzić do dewastacji tego terenu.

W miejscowościach położonych niedaleko Parku, wskazane jest otwarcie wypożyczalni sprzętu służącego obserwacji zwierząt. Oprócz tego powołanie przewodników, którzy oprowadzaliby niewielkie grupy po Parku, omawiając jego walory. W celu popularyzacji idei ochrony przyrody powinna również powstać placówka edukacyjna, która funkcjonować by mogła w oparciu o warsztaty prowadzone na terenach chronionych.

Oprócz opisanego Parku na terenie Gminy Stepnica znajdują się 3 rezerваты przyrody, w tym: dwa torfowiskowe: jeden torfowiskowo-faunistyczny i jeden florystyczny. Rezerwat torfowiskowy „Czarnocin” ustanowiono w 1974 roku na powierzchni 9,40 ha w celu zachowania fragmentów torfowiska niskiego typu atlantyckiego oraz zarośli wierzbowych i olsu. Umiejscowiony jest on na terenie przyległym do Zalewu Szczecińskiego w kompleksie

lasów bagiennych leżących po obu stronach Kanału Czarnocińskiego. W trosce o pełne zabezpieczenie populacji cennych gatunków roślin, w szczególności woskownicy europejskiej i długosza królewskiego, planowane jest objęcie ochroną całego kompleksu Lasów Czarnocińskich o powierzchni 419 ha.

W roku 2021 pomiędzy miejscowościami Kopice i Czarnocin powstała nowa atrakcja - Ścieżka edukacyjno-przyrodnicza „Promenada Słońca”. Ścieżka jest wspaniałym dopełnieniem Parku Natury w Czarnocinie, a jej zadaniem jest zwrócenie uwagi na bogactwo zjawisk przyrodniczych, jakie kryją się w zwykłym z pozoru lesie. Funkcja ścieżki nie ogranicza się jedynie do podstawowej, czyli edukacyjnej. Ma ona także znaczenie turystyczno-wypoczynkowe, pośrednicząc w propagowaniu zdrowego trybu życia. Promując lokalne walory przyrodniczo-kulturowe, jest ważnym elementem zagospodarowania terenu naszej Gminy. Wzdłuż całej ścieżki zainstalowanych jest 15 szt. tablic edukacyjnych, drogowskazy, wiatromierz, i budki lęgowe. Na obu zakończeniach ścieżki w miejscowości Kopice i Czarnocin zamontowano wiaty wyposażone w ławostoly.

Dzieci przedszkolne podczas wyprawy ścieżką „Promenada Słońca” (źródło: UMiG Stepnica)

Rezerwat torfowiskowo-faunistyczny „**Olszanka**” utworzony w 1998 roku na powierzchni 1290 ha w celu zachowania, ze względów naukowych i dydaktycznych, fragmentu bagiennego lasu olszowego i torfowiska bałtyckiego oraz rzadkich i ginących gatunków zwierząt. Znajduje się on w zachodniej części Puszczy Goleniowskiej na terasie nadzalewowej uformowanej przez kopułowe torfowisko wysokie, między dopływami Odry – rzeką Krępą i Gowienicą. Na zalegającym tu torfie wykształciły się głównie bagienne zbiorowiska leśne.

Z roślin chronionych występują tu m. in.: długosz królewski, widłak jałowcowaty oraz rosiczka okrągłolistna. Na uwagę zasługują również miejsca lęgowe i odpoczynkowe bielika, 24 października 2006 decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego powiększono obszar rezerwatu przyrody "Olszanka" poprzez likwidację rezerwatu przyrody "Wilcze Uroczysko". Obecnie jego powierzchnia wynosi 1354,40 ha.

Rezerwat przyrody „**Białodrzew Kopicki**” powołany został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w 1985 r. na powierzchni 10,5 ha. Stanowi on fragment wybrzeża Zalewu Szczecińskiego, na terenie zarządzanym przez Urząd Morski. Ochronie podlega tu terasa zalewowa o powierzchni 2,5 ha oraz litoral Kopickiej Mielizny o powierzchni 8 ha. Głównym celem jest zachowanie wodnej strefy litoralu i aluwialnej terasy z rzadką roślinnością wodną, szuwarową i zaroślową oraz fragmentu lasu lęgowego.

Na uwagę w gminie Stepnica zasługują także pomniki przyrody. Szczególnie okazałe prezentuje się tu cis pospolity o obwodzie 150 cm i wysokości 10 m rosnący na terenie leśnictwa Żarnówko. Pozostałe pomniki przyrody to:

- dąb szypułkowy przy ul. B. Krzywoustego 39 w Stepnicy,
- dąb szypułkowy oddz. 52a leśnictwo Żarnówko,
- cis pospolity oddz. 42c leśnictwo Żarnówko, Nadleśnictwo Goleniów,
- buk zwyczajny oddz. 254d leśnictwo Jażwiec, Nadleśnictwo Goleniów,
- cis pospolity oddz. 285d leśnictwo Jażwiec, Nadleśnictwo Goleniów,
- dąb szypułkowy oddz. 285b leśnictwo Jażwiec, Nadleśnictwo Goleniów,
- dąb "Paweł" Czarnocin, Nadleśnictwo Goleniów.

Należy pamiętać, że pomniki przyrody stanowią istotny element krajobrazowy, przyrodniczy jak i historyczno - pamiątkowy. Są to twory przyrody żywej i nieożywionej o szczególnych wartościach naukowych wyróżniające się indywidualnymi cechami. Z tego też powodu stanowią obiekty zainteresowania naukowców. Należałoby je także wyeksponować w przewodnikach turystycznych.

3.2 Klimat

Pod względem klimatycznym obszar Gminy Stepnica jest zaliczony do Krainy Zalewu Szczecińskiego, charakteryzującej się największym wpływem klimatu morskiego w województwie zachodniopomorskim. Występują tutaj:

- najmniejsze ekstremalne warunki termiczne i dobowe amplitudy temperatur - średnio
- od 7 do 8,5 °C, w okresie od maja do lipca,
- największe ilości dni z odwilżą w zimie (ok. 50),
- najkrótsze zimy (34 - 50 dni),
- sumy opadów rocznych wynoszą 550 mm i 170 – 180 mm w okresie maj – lipiec,
- duża częstotliwość dni z silnymi wiatrami (średnio około 49 dni w roku),
- duża częstotliwość dni pogodnych (35 – 40 dni w roku),
- długi okres wegetacyjny (217 – 224 dni).

Na obszarze gminy dominują w ciągu roku wiatry z kierunków południowo – zachodniego i zachodniego, najrzadziej występują wiatry wschodnie. Częstotliwość występowania kierunków wiatru w poszczególnych porach roku jest zmienna. W miesiącach

jesiennych i zimowych dominują wiatry z kierunku południowo – zachodniego; w miesiącach wiosennych i letnich dominują wiatry z kierunku północno – wschodniego, północno – zachodniego i zachodniego. Występuje tu duża wietrzność.

3.3 Obszary Natura 2000

Na terenie Gminy Stepnica została wyznaczona Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000, jako sieć obszarów chronionych. Sieć Natura 2000 to sposób na wypełnienie zobowiązań Unii Europejskiej, nałożonych przez Konwencję z Rio. Podstawę prawną sieci Natura 2000 stanowią dwa akty prawne, tzw. Dyrektywa Ptasia (Dyrektywa Rady 79/409/EWG / 2 kwietnia 1979 roku o ochronie dzikich ptaków) i Dyrektywa Siedliskowa (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 roku o ochronie siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory). Przewidują one stworzenie systemu obszarów, połączonych korytarzami ekologicznymi, tworzących razem spójną funkcjonalnie sieć ekologiczną. Jej zadaniem jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę najcenniejszych, najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych, charakterystycznych dla regionów biogeograficznych (np. alpejskiego, atlantyckiego, kontynentalnego itp.). Wybór sposobu ochrony poszczególnych elementów sieci pozostawia się danemu państwu. Najważniejsze jest osiągnięcie celu, czyli zachowanie przedmiotu ochrony we właściwym stanie.

Na terenie Gminy Stepnica wymienić należy kilka jednostek przyrodniczych mających szczególne znaczenie przyrodnicze i należą do nich:

1. Gmina Stepnica obejmuje swoim obszarem część Zalewu Szczecińskiego i Roztoki Odrzańskiej o średniej głębokości ok. 4 m. Od południa zalew graniczy z Roztoką Odrzańską, której głębokość wynosi ok. 2 - 3 m. Obszar ten w całości jest wpisany na listę obszarów Natura 2000 i obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków - Zalew Szczeciński (PLB32009), jak i specjalne obszary ochrony siedlisk - Ujście Odry i Zalew Szczeciński (PLH320018). Granice tych obszarów w znacznej części pokrywają się. Miejsce to charakteryzuje się: występowaniem wielu gatunków roślin wodnych, jest miejscem tarła i szlaków wędrównych, ostoją ptaków wodno - błotnych. Strefa brzegowa z roślinnością bagnistą i wodną stanowi miejsce egzystencji wielu gatunków ptaków.
2. Torfowiska nad Zalewem Szczecińskim stanowią fragment strefy torfowiskowej, rozciągającej się od Międzyodrza po tereny nad Zatoką Skoszewską, będącej największym kompleksem torfowisk na Pomorzu Zachodnim. Obszar ten jest wpisany na listę obszarów Natura 2000 i obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków – **Łąki Skoszewskie** (PLB 320007). Całkowita powierzchnia wynosi 9593,9 ha, z czego na obszarze Gminy Stepnica leży 9150,4 ha. Jest to miejsce występowania wielu gatunków ptaków. Jest to także rejon występowania wielu prawnie chronionych roślin naczyniowych, licznych mchów brunatnych i torfowców.
3. Środkowa i wschodnia część gminy porośnięta jest lasami **Puszczy Goleniowskiej**. Ze względu na wielkość powierzchni, stan zachowania biocenoz leśnych, charakterystykę siedliskową Puszczy Goleniowską można uznać za kompleks leśny o najwyższych walorach przyrodniczych i ponadregionalnym znaczeniu. Pod względem turystycznym i krajobrazowym,

kompleksy leśne gminy charakteryzują się dużą atrakcyjnością. Lasy te mają duże znaczenie dla mieszkańców nie tylko gminy, ale i gmin pobliskich. Przyjmuje się, że na obszarze lasów przeznaczonych do rekreacji wiek drzewostanu powinien przekraczać 40 lat. Siedliska boru świeżego stwarzają tu korzystne warunki bioklimatyczne. Natomiast ekosystemy bagienne i siedliska olsowe pod względem turystycznym są mało przydatne ze względu na stałe lub okresowe uwilgotnienie. Z penetracji turystycznej wyłączone są rezerваты przyrody oraz lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej. Kompleksy leśne stanowią północno – zachodnią część Puszczy Goleniowskiej i rozciągają się również na sąsiadujące gminy Goleniów i Przybiernów. Gatunkiem zdecydowanie dominującym na terenie gminy jest sosna zwyczajna.

4. Korytarze ekologiczne - stanowią łącznik pomiędzy oddalonymi terenami zasiedlanymi przez różne populacje zwierząt. Umożliwiają im migracje i ekspansję na nowe obszary. Należą do nich: Zalew Szczeciński łączący doliny wielkich rzek (Odra – Warta) z Bałtykiem; rzeka Gowienica łączy obszary faunistyczne Puszczy Goleniowskiej z Zalewem Szczecińskim, część korytarza jest ostoją ptaków o randze ponadlokalnej i objęty został ochroną w ramach programu Natura 2000 – specjalne obszary ochrony **Ostoja Goleniowska** (PLH 320013).

5. Rezerваты przyrody. Są to obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz elementy przyrody nieożywionej o szczególnych wartościach przyrodniczych, naukowych, kulturowych lub krajobrazowych.

3.4 Lasy

Na obszarze Gminy Stepnica lasy i grunty leśne zajmują obszar 9.698 ha, co stanowi 30% całej powierzchni gminy, w tym: 48% powierzchni lądowej. Lasy te należą do Nadleśnictwa Goleniów i częściowo do Nadleśnictwa Rokita. Przeważającym typem jest tu bór sosnowy, około 76% - w wieku 40 lat. Roślinność leśna na terenie gminy reprezentowana jest również przez lasy łęgowe na terenach zalewowych, wzdłuż linii brzegowej Zalewu, do których należy łęg topolowo – wierzbowy i łęg olszowy. Olsy występują na siedliskach bagiennych w różnych miejscach wybrzeża. Znaczną część lasów obejmuje Puszcza Goleniowska. Gatunkiem dominującym w lasach jest sosna zwyczajna, która występuje na wszystkich typach siedliskowych. Brzoza występuje jako domieszka na wszystkich siedliskach, zaś na siedliskach bagiennych i wilgotnych jest gatunkiem dominującym. Olsza występuje przede wszystkim w kompleksie leśnym „Olszanka”. Lasy są najbardziej naturalną formacją przyrodniczą, związaną z krajobrazem oraz niezbędnym czynnikiem równowagi środowiska przyrodniczego. Najwięcej lasów ochronnych wyznaczono na zachodnim krańcu Puszczy Goleniowskiej. Na obszarze gminy poza lasami ważnymi elementami są zadrzewienia śródpolne, śródłądowe, nadbrzeżne, wzdłuż cieków, przydrożne, starodrzew parkowy i cmentarzowy.

Nadleśnictwo Goleniów prowadzi zajęcia edukacyjne głównie w oparciu o ścieżkę przyrodniczo-leśną, która wraz z izbą leśną i leśną klasą jest częścią Ośrodka Edukacji Przyrodniczo-Leśnej i Łowieckiej „Kotlinka” Koła Łowieckiego „Szarak”. Z ośrodka tego korzystają również licznie przebywający na terenie nadleśnictwa turyści. Mają oni również do

swojej dyspozycji dwadzieścia siedem miejsc postoju pojazdów, trzy parkingi, dwa miejsca wypoczynku, jeden punkt widokowy oraz dwie drogi turystyczne.

W tym miejscu warto wspomnieć o punkcie widokowym, który stanowi 42 metrowa wieża widokowa na górze Zielonczyn. Stoi ona w środku lasu na wzniesieniu o wysokości ok 40 m n.p.m. i służy głównie jako punkt obserwacyjny, informujący o ewentualnym zagrożeniu pożarowym. Została tak zaprojektowana, że jej dodatkową funkcją jest obserwatorium, z którego widać wyjątkowe krajobrazy Puszczy Goleniowskiej i okolicznych miejscowości, przy dobrej pogodzie nawet do kilkudziesięciu kilometrów. Taras widokowy na szczycie wieży przygotowany został z myślą o turystach. Każdy, w okresie od kwietnia do września, może skorzystać z atrakcji bezpłatnie.

Wieża widokowa na Górze Zielonczyn (źródło: UMiG Stepnica)

Na terenie Gminy Stepnica występują cztery leśnictwa:

1. Leśnictwo Zielonczyn,
2. Leśnictwo Krokorzyce,
3. Leśnictwo Widzieńsko,
4. Leśnictwo Stepnica.

Część lasów leżąca na terenie gminy należy do Leśnictwa Borowik, Krępsko oraz Leśnictwa Olszanka.

3.5 Wody

Wody powierzchniowe w gminie Stepnica zajmują 9849 ha, co stanowi 33,5% jej powierzchni geodezyjnej. Według podziału hydrograficznego Polski, gmina Stepnica znajduje się w obrębie 3 głównych obszarów zlewniowych: Odry, Zalewu Szczecińskiego i Dziwny. W obrębie gminy do wód powierzchniowych należą: morskie wody wewnętrzne: Zalew Szczeciński (południowo – wschodnia część Wielkiego Zalewu), Roztoka Odrzańska, Rzeki: Gowienica ze Świdnianką i Starą Strugą, Krępa, Jeziora: Zielonczyn (pow.4,52 ha), Dołgie (pow.2,77 ha), Trzęsacz (pow. 1,32 ha), kanały: Czarnociński, Śmięć, Kopicki, Krampa, Królewski, Łacki Rów, Młyński, Nowy Rów oraz sieć rowów melioracyjnych a także stawy rybne: Krokorzycze, Żarnówko, Gąsierzyno, Stepnica - przy oczyszczalni ścieków i zbiorniki po eksploatacji torfu.

W Stepnicy do Zalewu Szczecińskiego (Roztoka Odrzańska) uchodzi **rzeka Gowienica**. Przepływa ona także przez gminy: Maszewo, Goleniów, Osina, Przybiernów. Jej długość całkowita wynosi 47,9 km. Swoje źródła ma ona w dolinie torfowej w okolicach Burowa, Mostów i Pogrzymia, na obszarze gminy Maszewo. Następnie płynie przez malowniczą dolinę, obok miejscowości Glewice, Bodzęcin i Niewiadowo. W Bodzęcinie wpływa do niej dopływ Stepnica. Rzeka cały czas wije się doliną wśród łąk i lasów. Kolejno przepływa ona przez miejscowości: Biebrówek, Łoźnica, Dżisna. Za mostem w Babigoszczy kieruje się w leśne ostępy okolic Widzieńska. Stamtąd kieruje się w stronę Stepnicy. Najciekawsze turystycznie fragmenty znajdują się w okolicach Burowa, Widzieńska oraz Babigoszczy. Tam znajdują się: kąpielisko i miejsca popularne wśród wędkarzy. Omawiana rzeka jest szlakiem kajakowym, jednak w spływach przeszkadzają liczne naturalne przeszkody. Z tego powodu jest trasą dla silnych i zaprawionych kajakarzy. Na trasie wiele razy trzeba przeprowiać się przez zwalone kłody, które niekiedy tworzą kilkumetrowej wysokości zwały. Rzeka jest zazwyczaj płytka, głębsza tylko w zakolach i przy przeszkodach.

Ważne w tym miejscu wydaje się porozumienie pomiędzy gminami, przez których terytorium przepływa rzeka Gowienica. Miało by ono na celu jej przystosowanie do współczesnych potrzeb związanych z turystyką, wypoczynkiem i rekreacją. Oczywiście należy pamiętać o zrównoważonym rozwoju turystyki, który nie zachwieje w tym miejscu istniejącym ekosystemem. Ten szlak wodny wymaga odpowiedniego zagospodarowania. Powinny zostać tu zlokalizowane punkty związane z obsługą turystyczną osób poruszających się po szlaku. Do najważniejszych celów i potrzeb związanych z obsługą szlaku należą:

- zapewnienie łatwego dostępu do wodowania i wyciągania sprzętu wodnego z wody,
- zapewnienie noclegu i miejsc do odpoczynku podczas spływu,
- zapewnienie możliwości korzystania z urządzeń sanitarnych,
- umożliwienie przygotowania posiłków,
- utrzymanie czystości i porządku wzdłuż szlaku,
- dostarczenie informacji o terenie położonym wzdłuż szlaku,
- ukazanie walorów krajobrazowych i kulturowych terenów i miejsc położonych w sąsiedztwie szlaku.

Za niezbędne należy także uznać usytuowanie na całej trasie tablic informacyjnych, informacyjno-kilometrażowych oraz tablic ostrzegawczych.

W pobliżu rzeki Gowienicy spotkać można bardzo dużo gatunków zwierząt m.in: orla bielika i bobra. Z powodu górskiego charakteru rzeki w jej nurcie pojawia się wiele gatunków ryb. Z tego też powodu jest ona chętnie odwiedzana przez wędkarzy. W okresie jesienno-zimowym wpływa w rzekę troć wędowna. Można również złapać tu pstrąga tęczowego oraz pstrąga potokowego. W okresie wiosennym wpływa na rzekę okazała płoć i jaź, natomiast w okresie jesiennym warto wybrać się na okonia lub szczupaka. Rzeką tą jest objęta szczególną ochroną przez Towarzystwo Przyjaciół Rzek Iny i Gowienicy.

Rzeka Krępa ma swoje źródła w Puszczy Goleniowskiej, w okolicach wsi Kąty, uchodzi natomiast do Rostoki Odrzańskiej. Jej długość wynosi około 15 km. Obok miejscowości Budzień oraz Krępsko wypływa ona na podmokłe tereny łąk, torfowisk i lasów olsowych Doliny Dolnej Odry. Jej dolny odcinek na długości 4,5 km. stanowi południową granicę rezerwatu przyrody „Olszanka”. Część dolnego odcinka posiada obwałowane brzegi, w większości jest jednak rzeką dziką. Nad rzeką rzadko pojawiają się ludzie. W większości miłośnicy przyrody i wędkarze. Z powodu zarośniętego brzegu rzeki, wskazane jest wędkowanie przy użyciu sprzętu pływającego. Krępa jest zarybiana różnymi gatunkami. Najczęściej łowionymi tu rybami są: okoń, płoć, leszcz, krap i szczupak, a także lin, jaź, karaś, miętus, karp.

Oprócz rzek na terenie Gminy Stepnica znajdują się liczne kanały, np. przez miejscowość Budzień przepływa **Kanał Królewski** o długości kilku kilometrów, popularny wśród kajakarzy i wędkarzy, którzy organizują tutaj swoje zawody.

Jezioro Zielonczyn, to jezioro powytopiskowe, leży na obszarze zlewni Zalewu Szczecińskiego w okolicy miejscowości Zielonczyn. Powierzchnia jeziora wynosi 3,8 ha, głębokość 2 m, lustro wody położone jest na wysokości 7,4 m n.p.m. Proponowane jest do objęcia ochroną prawną jako zespół przyrodniczo – krajobrazowy ZPK2 „Jezioro Zielonczyn i Góra z Wieżą”.

Jezioro Dolgie. Bezodpływowa misa tego jeziora jest w przeważającej części zarośnięta. Granica linii brzegowej jest trudna do określenia, brzegi są niedostępne (bagienne i zarośnięte). Powierzchnia lustra wody zajmuje ok. 1,7 ha. Pozostała część to tereny bagienne, stanowiące m. in. miejsce żerowania bielika, bociana czarnego.

Jezioro Trzęsacz, to jezioro powytopiskowe, nieprzepływowe. Należy do zlewni częściowej Gowienicy. Według typologii rybackiej należy do jezior karasiowych. Znajduje się w obrębie wstępnie udokumentowanego złoża torfu.

Zlewnia Odry Gmina Stepnica w południowej części, w niewielkim fragmencie należy do zlewni Odry. Obszar ten odwadniany jest przez rzekę Krępę, Kanał Królewski i liczne rowy melioracyjne.

Zlewnia Dziwnej Niewielki fragment północno – wschodniej części gminy należy do zlewni Dziwny. W granicach gminy znajduje się zlewnia częściowa Grzybicy. Obszar odwadniany jest w kierunku północnym, m.in. przez sieć rowów melioracyjnych.

Zalew Szczeciński jest częścią rozbudowanego systemu ujściowego rzeki Odry. Akwen ten obejmuje powierzchnię od 666,5 do 687 km², na terytorium Polski i Niemiec. Jest on najbardziej na południe wysuniętą zatoką Morza Bałtyckiego, od którego jest oddzielony wyspami Uznam i Wolin. Zalew Szczeciński jest połączony z morzem poprzez 3 cieśniny: Pianę na zachodzie, Świnę między Uznamem a Wolinem, a także Głęboką Nurt i Dziwną na wschodzie.

Zalew Szczeciński dzieli się na dwie duże części: niemiecki *Mały Zalew* na zachodzie i polski *Wielki Zalew* na wschodzie. Jego głównymi zatokami są: Zatoka Nowowarpieńska i Skoszewska oraz Roztoka Odrzańska, do której uchodzi Odra. Miejscowość Stepnica położona jest przy wymienionej Roztoce Odrzańskiej, natomiast inne miejscowości należące do gminy, takie jak: Czarnocin czy Kopice, leżą już nad basenem głównym Zalewu Szczecińskiego. W Zalewie Szczecińskim żyje wiele gatunków ryb i z tego powodu jest uważany za jedno z najbardziej atrakcyjnych łowisk w naszym kraju. Jest on także ważnym zbiornikiem wodnym na europejskich szlakach i trasach wędrówek ptaków. W miesiącach lipcu i sierpniu pokazują się tu stada migrujących rybitw zwyczajnych, rybitw czarnych, mew białych i czajek. Jesienią w ogromnych kluczach przelatują na Zalewem gęsi i żurawie. Na jego wodach żerują perkozy dwuczube, nurogęsi, bielaczki, ogorzałki, gągoły, krzyżówki, krakwy i kormorany. W zimie, gdy zbiornik jest skuty lodem, ptaki możemy obserwować na oparzeliskach i na torze wodnym, gdzie lód jest pokruszony przez przepływające statki. Najliczniejsze stada tworzą tam nurogęsi, bielaczki, ogorzałki, głowienki i czernice. W okresie tym Zalew stanowi również bazę pokarmową dla orla bielika. Bywa, że można je obserwować w stadach liczących od 5 do 20 osobników przy upolowanej zdobyczy lub padlinie. Dla miłośników przyrody chcących z bliska przyjrzeć się tym misternym ptakom powstała specjalna oferta tzw. fotolowy, organizowane przez lokalnych rybaków rejsy łodzią motorową po wodach zalewu i roztoki odrzańskiej.

Fotolowy na Zalewie Szczecińskim (źródło: Fotolowy Orły z bliska J. Gancarczyk)

Jak już wspomniano Stepnica od początku swojego istnienia utożsamiana była z funkcjonującym w niej portem umiejscowionym nad Zalewem Szczecińskim. W XIX stuleciu rozbudowano jego infrastrukturę, powstały w ten sposób: port towarowy, rybacki i żeglarski - zaś miejscowość zyskała charakter wsi letniskowej.

Przy brzegu wybudowano drewniane molo z kawiarenką, do którego przybijały statki białej floty. Oprócz tego przystań jachtową i pasażerską, z której codziennie wypływał mały statek do Szczecina. W Stepnicy funkcjonowała duża plaża, było tu także wiele miejsc noclegowych przeznaczonych dla turystów. Współcześnie na terenie miejscowości funkcjonują dwa porty: rybacki i towarowy. Układ portów oparty jest o tor wodny Szczecin – Świnoujście - Bałtyk, scalający porty i przystanie ze szlakami na wodach międzynarodowych. Port w Stepnicy znajduje się w odległości ok. 18 km od drogi krajowej nr 3. Jego odległość do toru wodnego Świnoujście – Szczecin wynosi ok. 3,5 km. Rozwój tego portu uzależniony jest od koniunktury na przewozy zagraniczne, wycieczek po Zalewie Szczecińskim i Roztoce Odrzańskiej. Oprócz tego jest to uwarunkowane przewozami zagranicznymi w powiązaniu z rzeką Odrą i Berlinem. W granicach portu Stepnica wyodrębnić można dwa rejonów funkcjonalne: Basen Kolejowy zwany przeładunkowym, który po modernizacji nabrzeży, wybudowaniu rampy do obsługi barek typu ro-ro, pogłębieniu basenu, toru stał się bardziej funkcjonalny. Basen Rybacki, gdzie znajdują się: Przystań Jachtowa im. Kapitana Roberta Hilgendorfa i Port Rybacki.

W gminie znajdują się cztery przystanie żeglarskie. Dwie z nich w Stepnicy – jedna, o której mowa wyżej w samym centrum miasta na 40 jednostek, druga na Kanale Młyńskim na 300 jednostek pływających. Ponadto funkcjonuje ogólnodostępna przystań w Gąsierzynie oraz prywatna przystań w Kopicach. Okazjonalnie zacumować można przy 160 metrowym molo z altaną, znajdującym się na plaży w Stepnicy. Stepnickie kąpielisko od kilku lat zdobywa międzynarodowy certyfikat Błękitnej Flagi i przy którym funkcjonuje wypożyczalnia sprzętu plażowego i pływającego, zaplecze gastronomiczne oraz pensjonaty i miejsca noclegowe. W niedalekiej odległości plaży, portu rybackiego i przystani im. Kapitana Roberta Hilgendorfa znajduje się amfiteatr, w którym w sezonie letnim odbywa się szereg imprez kulturalno-rozrywkowych, koncertów, recitali.

Dawniej, w różnych okresach, w pobliżu Stepnicy funkcjonowały przeprawy promowe, obecnie brakuje na tym obszarze tego typu przepraw. Być może uruchomienie sezonowego połączenia wodnego z Policami przyciągnęło by na teren gminy turystów z pobliskiego Szczecina. Gmina Stepnica mogłaby stać się również miejscem przystankowym na trasie tramwaju wodnego wypływającego ze Szczecina. Tego typu połączenia wodne znakomicie sprawdzają się w sezonie na wodach Zatoki Gdańskiej.

Bardzo ciekawym elementem związanym z Zalewem Szczecińskim jest wyspa „Chełminek” (pow. 31,7 ha), która powstała w 1889 roku w wyniku zrefulowania mielizny urobkiem z prac pogłębiarskich na torze wodnym Szczecin - Świnoujście. Wyspa stanowi własność Skarbu Państwa i jest zarządzana przez Starostwo Powiatowe w Goleniowie. Teren wyspy wymaga opracowania planu zagospodarowania przestrzennego, leży całkowicie w obszarze Natura 2000. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stepnica przewiduje tam funkcje turystyczne (wyspa leży w obszarze Gminy Stepnica). Na południowym brzegu wyspy zlokalizowana jest przystań techniczna, która posiada dogodne warunki podejściowe dla średnich jednostek pływających. Przystań posiada możliwości rozbudowy i jest ważnym punktem nawigacyjnym oznaczonym dwiema latarniami. Znajduje się tu także dawny dom latarnika i tory dla kolei wąskotorowej. Wyspa

porośnięta jest pięknym drzewostanem: wiązami, brzoźami, olsami i lipami – obecnie jest nie zamieszkała.

Wyspa Chełminek (źródło: UMiG Stepnica)

Na Zalewie Szczecińskim powstają jeszcze dwie sztuczne wyspy z urobku wydobytego z dna podczas pogłębiania toru wodnego Świnoujście - Szczecin do 12,5m. Jedna wyspa ma około 270 hektarów powierzchni, druga będzie o połowę mniejsza. Ich budowa ma się zakończyć wiosną 2022 roku. Wyspa W22 będzie wyspą środowiskową, czyli rekompensatą dla zwierząt. Wyspa W28 w przyszłości posłuży, jako czynne pole refulacyjne do prac utrzymaniowych Urzędu Morskiego w Szczecinie. Wyspa Chełminek stanowi już element programu wycieczek po Zalewie Szczecińskim, dwie kolejne wyspy mogą wzbogacić ofertę turystyczną.

3.6 Rolnictwo

Gmina Stepnica nie posiada rozwiniętego rolnictwa. Około 60% zlokalizowanych na jej terenie gospodarstw nie przekracza 10 ha. Na terenie gminy brak jest również dużych ferm inwentarskich. Wśród przyczyn tego stanu należy wymienić: niskie klasy użytków rolnych, przeważający obszar użytków zielonych położony na torfach - częściowo zlokalizowanych na terenach zalewowych, brak znaczących podmiotów w zakresie działalności rolniczej. Biorąc pod uwagę uwarunkowania naturalne, celowe wydaje się promowanie prowadzenia działalności rolniczej, ukierunkowanej na chów bydła i trzody chlewnej, a także na rozwój warzywnictwa: szklarnie, uprawy pod osłonami i uprawy gruntowe. Za rozwojem tej produkcji przemawia blisko położony rynek zbytu, jakim jest miasto Szczecin. Ważnym elementem rozwoju rolnictwa jest także tworzenie gospodarstw ekologicznych w celu produkcji zdrowej żywności. Taka żywność byłaby znakomitym elementem promocyjnym gminy. Wiele

gospodarstw obok działalności rolniczej mogłoby prowadzić działalność agroturystyczną. Na terenie gminy funkcjonuje 40 gospodarstw rolnych.

3.7 Myślistwo

Na terenie Nadleśnictwa Goleniów znajdują się odwody łowieckie następujących Kół Łowieckich: „Dzik” ze Świnoujścia, „Orzeł” ze Świnoujścia, i „Szarak” ze Szczecina. Łączna powierzchnia obwodów łowieckich to 38264 ha, z czego 47 % zajmują grunty leśne. Koło Łowieckie „Szarak” stale współpracuje z Zespołem Szkolno-Przedszkolnym im. Konstantego Maciejewicza w Stepnicy. W ramach tej współpracy organizowane są konkursy o tematyce przyrodniczej i łowieckiej. W Stepnicy koło "Szarak" wybudowało, przy współudziale Nadleśnictwa Goleniów i WFOŚiGW w Szczecinie, ośrodek edukacyjno-przyrodniczy „Kotlinka”, w którym organizowane są zajęcia z młodzieżą.

3.8 Bogactwa naturalne

Do bogactw naturalnych znajdujących się na terenie gminy Stepnica zalicza się:

- kruszywa naturalne,
- złoża gytie,
- złoża soli.

Lokalne kopalnie kruszywa naturalnego niskiej jakości umiejscowione były we wsiach: Racimierz, Żarnowo, Zielonczyn, Miłowo, Stepniczka. Kruszywa te były wydobywane dla potrzeb miejscowej ludności. Złoża torfu wysokiego i niskiego znajdują się w dolinie rzeki Gowienicy oraz innych, w pobliżu miejscowości Gąsierzyno i Widzieńsko. Wydobywanie torfu jest zabronione, poza wydobyciem na potrzeby szkółkarstwa. Gytie to surowiec służący do produkcji nawozów organicznych i pasz wysokobiałkowych. Rejonami jego występowania jest dolina rzeki Gowienicy. Firma Geofizyka z Torunia udokumentowała tu również występowanie pokładów soli.

4. INFRASTRUKTURA SPORTOWA I INSTYTUCJE TURYSTYCZNE

4.1 Sport w gminie

Na terenie gminy funkcjonuje kilka dobrze działających klubów i stowarzyszeń sportowych:

1. Klub Żeglarski i Motorowodny LOK w Stepnicy.
3. Ludowy Klub Sportowy Pionier Żarnowo.
4. Kopicki Sportowy Klub Wodny „Szuwarek”.
5. Fundacja Talent Promocja Sport.
6. Uczniowski Klub Sportowy „Zalew” Stepnica.

Gmina Stepnica posiada bogatą bazę sportowo-rekreacyjną. Przy szkołach podstawowych w Stepnicy i Racimierzu znajdują się hale gimnastyczne wykorzystywane przez dzieci i młodzież w trakcie zajęć wychowania fizycznego oraz przez dorosłych po zajęciach

szkolnych. Przy ZSP w Stepnicy funkcjonuje kompleks boisk zbudowanych w ramach programu „Moje Boisko Orlik 2012”. Przy SP w Racimierzu działa wielofunkcyjne boisko sportowe z nawierzchnią poliuretanową. W Czarnocinie, Stepnicy i Racimierzu znajdują się pełnowymiarowe boiska do gry w piłkę nożną, na których swoje mecze rozgrywają LKS Pionier Żarnowo i UKS Zalew Stepnica. Aktualnie na terenie Gminy Stepnica znajduje się 8 wielofunkcyjnych boisk z nawierzchnią poliuretanową. W parku w Stepnicy funkcjonuje profesjonalny skatepark, miasteczko ruchu drogowego oraz pumptruck. Systematycznie budowane są nowe siłownie zewnętrzne w kolejnych miejscowościach. Gmina Stepnica posiada bogatą bazę rekreacyjną dla najmłodszych. W 15 sołectwach zbudowanych zostało łącznie 19 placów zabaw.

Pumptruck w parku w Stepnicy (źródło: UMiG Stepnica)

Miasteczko rowerowe w parku w Stepnicy (źródło: UMiG Stepnica)

4.2 Porty i przystanie żeglarskie na terenie Gmina Stepnica

Na terenie gminy funkcjonują 4 przystanie żeglarskie - na Kanale Młyńskim w Stepnicy, w centrum Stepnicy im Kapitana Roberta Hilgendorfa oraz w Gąsierzynie i będącą w posiadaniu inwestora prywatnego w Kopicach. W sumie jednocześnie w gminie Stepnica może zacumować około 400 jednostek pływających. W ostatnim okresie przy wykorzystaniu środków zewnętrznych zmodernizowano molo na plaży w Stepnicy, przy którym jest także możliwość zacumowania mniejszych jednostek.

Molo na plaży w Stepnicy (źródło: UMiG Stepnica)

W Czarnocinie funkcjonuje w okresie letnim szkołka windsurfingu i kitesurfingu. Windsurfing jest formą żeglarstwa uprawianą w Polsce na całym Wybrzeżu Bałtyku. Szkołki windsurfingowe i kitesurfingowe opanowały prawie cały półwysep Helski, Rewę i Sopot a także Łębę. Ustkę, Darłowo i Międzyzdroje. W okolicach Szczecina i Zalewu Szczecińskiego występuje niewiele takich form żeglarstwa.

Szkoła ma swoją siedzibę w ośrodku „FRAJDA”. Zaletą miejsca, umożliwiającą bezpieczne prowadzenie zajęć w wodzie, jest ogromna płycizna ciągnąca się wzdłuż brzegu i sięgająca 1 km w głąb Zalewu Szczecińskiego. Początkujący znajdą tu wysmienite warunki do opanowania podstawowej techniki pływania na desce windsurfingowej, a zaawansowani do jej doskonalenia. W szkółce proponuje się program szkolenia windsurfingowego w różnych grupach zaawansowania. Maksymalna ilość kursantów na wodzie to 10 osób. Program szkoleniowy uzupełniają wycieczki rowerowe, kajakowe, żeglarskie, gry sportowe oraz imprezy sportowe i kulturalne.

W miejscowości Kopice powstała prywatna wypożyczalnia sprzętu wodnego i rekreacyjnego oferująca również przeprawy dla rowerzystów i wycieczki po Zalewie. Wypożyczalnia sprzętu plażowego i pływającego działa sezonowo przy kąpielisku w Stepnicy. Jest to wypożyczalnia gminna, która na wyposażeniu ma rowerki wodne, kajaki, deski typu sup, leżaki, kosze plażowe.

W roku 2021 zorganizowano po raz pierwszy w Stepnicy SUP OPEN RACER czyli zawody na deskach SUP o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Stepnica, które przyciągnęły na nasze kąpielisko niemałą rzeszę sympatyków tego sportu. Jest to dziedzina sportu bardzo rozwijająca się a w połączeniu z naturalnymi możliwościami gminy Stepnica, może stać się jej sportem flagowym.

"SUP OPEN RACER" na kąpielisku w Stepnicy (źródło: MGOK Stepnica)

Region Szczeciński słynie ze znakomitych warunków do uprawiania takich form aktywności sportowej. Analizując polskie statystyki, okolice Zalewu Szczecińskiego należą pod względem wietrzności do ścisłej krajowej czołówki. Właściwe byłoby dalsze rozbudowanie odpowiedniej infrastruktury. Odpowiednio przygotowana baza powinna mieć pokoje w atrakcyjnej cenie, hangar do przechowywania sprzętu, motorówkę do patrolowania akwenu, instruktorów na każdym stopniu zaawansowania. Zimą po zamarzniętych wodach Zalewu Szczecińskiego mogłyby poruszać się bojery – jednostki napędzane siłą wiatru, dla których pędnikiem jest żagiel.

Na uwagę zasługuje fakt, że Gmina Stepnica wspiera różnego rodzaju przedsięwzięcia o charakterze sportowym i rekreacyjnym realizowane przez lokalne kluby sportowe i stowarzyszenia. W 2021 r. najwięcej środków zostało przeznaczonych na prowadzenie zajęć piłkarskich i tenisa stołowego. Już kolejny rok Gmina Stepnica zatrudniała animatora Orlika, dzięki czemu możliwe było organizowanie zajęć sportowych na boisku przez wykwalifikowaną osobę przez okres 10 miesięcy.

4.3 Trasy i szlaki turystyczne

Międzynarodowy Szlak Rowerowy Wokół Zalewu Szczecińskiego

Przez Gminę Stepnica przebiega ponad 35 kilometrowa część odcinka Międzynarodowego Szlaku Rowerowego "Wokół Zalewu Szczecińskiego (Stettiner Haff Rundweg) to okrężna polsko-niemiecka trasa dla lubiących wypoczynek nad wodą. Część wschodnia całkowicie pokrywa się z trasą Blue Velo, wiele odcinków przebiega z bezpośrednim widokiem na wody Jeziora Dąbie i Zalewu Szczecińskiego. Trasa zapewnia dużo możliwości obcowania z dziką przyrodą i obserwacji ptactwa, z którego słyną wody Zalewu. Przez Gminę Stepnica wiedzie od granicy gminy rozpoczynającej się tuż za miejscowością Kąty do Stepnicy- drogą leśną szutrową Następnie drogą o niższym natężeniu ruchu wzdłuż Zalewu Szczecińskiego przez miejscowości Gąsierzyno i Kopice do Czarnocina. W Czarnocinie przebiega przy samym Zalewie – po wale przeciwpowodziowym, w Parku Natury Zalewu Szczecińskiego z pięknym widokiem na Zalew.

Rowerzyści na ścieżce po wale przeciwpowodziowym (źródło: UMiG Stepnica)

Ścieżka rowerowa Bogusławie - Widzieńsko - Babigoszcz

Ścieżka wiedzie przez malowniczy las, gdzie można zobaczyć różnorodną roślinność leśną. W Bogusławiu na początku trasy zainstalowane są tablice informacyjne dotyczące przebiegu trasy, mapy itp. Trasa rowerowa o szerokości trzech metrów i długości 11 km zbudowana jest po nasypie kolejki wąskotorowej. Nawierzchnia trasy jest wyłożona gruntem mineralnym i zagęszczona. Zarówno w Widzieńsku jak i w Bogusławiu znajdują się wiaty z ławkami dla turystów pozwalające odpocząć rowerzystom w przepięknej scenerii Puszczy Goleniowskiej. Dodatkowo przy wiacie w Bogusławiu znajduje się shelter czyli bezpłatne miejsce noclegowo-wypoczynkowe dla rowerzystów.

Rowerzyści na ścieżce rowerowej Widzieńsko- Stepnica powstałej po nasypie kolejki wąskotorowej (źródło: UMiG Stepnica)

Czerwony Szlak Rowerowy „Stepnicki”

Rowerowy szlak o długości ponad 40 km, wiodący przez wschodnią, zalesioną część gminy Stepnica. Rozpoczyna się w Stepnicy, następnie wiedzie przez miejscowości: Budzień, Widzieńsko, Zielonczyn, Łąka, Jarszewko, w którym kończy swój bieg na niestrzeżonej plaży, oferując przepiękne widoki na wody zalewu Szczecińskiego.

Niebieski Szlak Rowerowy Pętla Stepnicko-Widzieńska

Szlak o długości 21 km, rozpoczyna się w miejscowości Stepnica, następnie wiedzie do Widzieńska po ścieżce rowerowej powstałej po nasypie kolejki wąskotorowej. Z Widzieńska do prawie samego Zielonczyna szlak prowadzi powiatową drogą asfaltową tuż przed samym Zielonczynem skręca w las by drogą leśną wśród lasów Puszczy Goleniowskiej doprowadzić do drogi powiatowej nr 13, o małym nasileniu ruchu co czyni szlak komfortowym i bezpiecznym. Leśny odcinek szlaku jest zachętą do odwiedzenia tarasu wieży widokowej w Zielonczynie, z którego podziwiać można wyjątkowe krajobrazy Puszczy Goleniowskiej i wody Zalewu Szczecińskiego i okolicznych miejscowości, przy dobrej pogodzie nawet do kilkudziesięciu kilometrów. Do Stepnicy szlak wchodzi od strony wschodniej następnie wiedzie drogą wojewódzką aż do samego kąpieliska w centrum miasta.

Niebieski Szlak Piesz - Rowerowy „Pętla Widzieńsko”

Szlak pieszo-rowerowy o długości 7,4 km rozpoczyna się i kończy w przepięknej miejscowości Widzieńsko, przez którą przepływa rzeka Gowienica. Szlak wiedzie przez lasy Puszczy

Goleniowskiej tworzone głównie przez bory sosnowe z nielicznymi fragmentami lasów bukowych, dębowych i olszowych o doskonałych walorach zdrowotnych. Tereny te obfitują w owoce runa leśnego jagody i grzyby. Spotkać tu można zwierzynę leśną i dzikie ptactwo, więc poleca się wędrowki tym szlakiem koniecznie z aparatem fotograficznym.

Żółty Szlak Pieszo -Rowerowy "Doliną Gowienicy"

Szlak pieszo-rowerowy o długości 15 km. Rozpoczyna się i kończy w Widzieńsku wiodąc drogami leśnymi położonymi w dolinie rzeki Gowienicy. Szlak dobrze oznakowany w terenie. Przeznaczony dla miłośników przyrody ceniących sobie spokój i bliskość natury.

Ścieżka edukacyjno-przyrodnicza „Promenada Słońca”

Ścieżka znajduje się pomiędzy miejscowościami Kopice i Czarnocin. Ścieżka jest wspinałym dopełnieniem Parku Natury Zalewu Szczecińskiego w Czarnocinie, a jej zadaniem jest zwrócenie uwagi na bogactwo zjawisk przyrodniczych, jakie kryją się w zwykłym z pozoru lesie. Ścieżka pełni rolę edukacyjną ale również turystyczno-wypoczynkową, pośrednicząc w propagowaniu zdrowego trybu życia. Wzdłuż całej ścieżki zainstalowano 15 szt. tablic edukacyjnych, drogowskazy, wiatromierz i budki lęgowe. Na początku ścieżki w miejscowości Kopice i na końcu ścieżki w miejscowości Czarnocin zamontowano wiaty wyposażone w ławostoly.

Ścieżka przyrodnicza w Parku Natury Zalewu Szczecińskiego

Ścieżka znajduje się na terenie Parku Natury Zalewu Szczecińskiego w Czarnocinie. Skierowana jest przede wszystkim do miłośników przyrody. Rozpoczyna się punktem edukacyjnym umiejscowionym przy wejściu na teren parku. Znajdują się tu tablice edukacyjne, omawiające jego walory przyrodnicze. Oprócz tego także mapa z zaznaczonymi miejscami występowania poszczególnych gatunków zwierząt i roślin. Pod zadaszeniem znajdują się stoły i ławy. Droga, stanowiąca ścieżkę jest częściowo utwardzona, ale zaleca się aby mechaniczne pojazdy były pozostawiane na zaaranżowanym parkingu przed Parkiem, zaś ruch po jego terenie odbywał się pieszo lub na rowerach. Dodatkową atrakcją jest to, że zwierzęta sprowadzone koniki polskie i krowy rasy Scottish Highland nie są od niej odgradzone płotem, co umożliwia im swobodne przemieszczanie, a korzystającym ze ścieżki bezpośredni kontakt z naturą.

Ścieżka Przyrodnicza Leśna Przygoda

Ścieżka zlokalizowana jest w lesie na terenie Leśnictwa Stepnica. Na ścieżce stanowiącej pętlę o długości około 2 km prowadzącej przez typowe dla Puszczy Goleniowskiej drzewostany, zlokalizowano 12 przystanków tematycznych. Na początku ścieżki znajdują się tablice informujące o zasadach obowiązujących przy korzystaniu ze ścieżki, ponadto na całej długości trasy rozmieszczone są tablice informacyjne umożliwiające zapoznanie się z miejscową fauną i florą. Ścieżka adresowana jest głównie do dzieci i młodzieży szkolnej. Można ją zwiedzać samodzielnie lub w zorganizowanych grupach po uprzednim uzgodnieniu z miejscowym

leśniczym. Ścieżka wyposażona jest w infrastrukturę w postaci ławostolów, co umożliwia zorganizowanie odpoczynku.

Pomorska Droga Św. Jakuba

Jeden z wielu szlaków pielgrzymkowych, którego uczestnicy mogą dotrzeć do katedry Santiago de Compostela w Hiszpanii, w której według przekonań pielgrzymów, znajduje się ciało św. Jakuba. Dzięki środkom unijnym w ramach partnerskiego projektu „RECRreate - rewitalizacja europejskiego szlaku kulturowego na obszarze Południowego Bałtyku” i na terenie Gminy Stepnica pojawiły się charakterystyczne dla Jakubowej Drogi żółte muszle na niebieskim tle. Szlak częściowo pokrywa się z drogą rowerową R-66. Szlak rozpoczyna się od granic gminy między miejscowościami Skoszewo, a Jarszewkiem, następnie wiedzie drogą wojewódzką przez Łąkę i Racimierz, następnie schodzi z drogi asfaltowej tuż przy stadionie i prowadzi drogą z płyt betonowych w stronę rozległego obszaru Łąk Czarnocińskich, pośród podmokłych łąk i torfowisk. Oznakowanie szlaku jest w tym rejonie bardzo utrudnione, głównie z powodu braku obiektów do umieszczenia znaków. Większość terenu stanowią trawiaste obszary depresyjne, położone kilka centymetrów poniżej poziomu morza. Pośród kanałów i rowów melioracyjnych drogą betonową dociera ostatecznie do Czarnocina. Całość tego odcinka przebiega po obszarze objętym ochroną w ramach programu NATURA 2000.

Z Czarnocina do Stepnicy wiedzie asfaltową drogą powiatową, wzdłuż brzegów zalewu, przez Kopice, Gąsierzyno, Piaski Małe, Stepniczkę. W Stepnicy przebiega główną ulicą, aż do skrzyżowania na Bogusławie. Następnie drogą asfaltową w kierunku Widzieńska, ale wcześniej skręca w prawo w kierunku Ośrodka Edukacji Przyrodniczo, Leśnej i Łowieckiej Kotlinka. Teraz wiedzie drogą leśną przez teren Puszczy Goleniowskiej do pierwszej miejscowości gminy Goleniów–Kąty.

Pieszy szlak Stepnicko-Rokicki

Przez teren Gminy Stepnica przebiega zielony szlak turystyczny ZP – 1007. Jest on częścią pieszego ponadgminnego szlaku, z miejsc docelowych takich jak Golczewo do Wolina przez Czarnogłowy, Rokitę, Rezerwat przyrody „Cisy Rokickie im. prof. Stanisława Króla”, Łożnicę, Dzisnę, Babigoszcz, Widzieńsko Zielonczyn, Stepnicę, Stepniczkę, Gąsierzyno, Kopice Czarnocin, Skoszewo, Zagórze. Na terenie gminy szlak rozpoczyna się w miejscowości Jarszewko prowadząc wałem przeciwpowodziowym nad Zalewem Szczecińskim przechodzi obok kompleksu leśnego zwanego Lasem Świdwie. Wchodząc dalej na tereny Parku Natury Zalewu Szczecińskiego, gdzie do dyspozycji zwiedzających jest ścieżka dydaktyczna. Atrakcją są również zwierzęta pełniące role naturalnych kosiarek koniki polskie oraz krowy rasy Skocka Wyżynna. Dalej szlak prowadzi na Górę Zielonczyn, stanowiącą punkt widokowy z panoramą na Zalew Szczeciński i lasy. Kontynuując wędrówkę przechodzimy wzdłuż rzeki Gowienicy, bardzo malowniczej i stosunkowo dzikiej rzeki, która doprowadzi nas do przepięknej miejscowości Widzieńsko z zabytkową leśniczówką oraz klimatem charakterystycznym dla miejscowości nadrzecznej. Z uwagi na mały ruch samochodowy szlak ten wiodący przez teren Gminy Stepnica doskonale nadaje się do uprawiania Nordic Walking.

W ostatnich latach w gminie Stepnica oznakowano w terenie ponad 60 km szlaków rowerowych i pieszo-rowerowych.

Zachodniopomorski Szlak Żeglarski

Zachodniopomorski Szlak Żeglarski tworzy sieć portów i przystani jachtowych, znajdujących się między Gryfinem nad Odrą poprzez Szczecin, Zalew Szczeciński, Zatokę Pomorską po wybrzeże morskie w Darłowie. Są to przystanie położone zarówno nad rzekami i jeziorem, jak i nad zalewem i morzem, w miejscowościach: Gryfino, Szczecin, Stepnica, Trzebież, Nowe Warpno, Świnoujście, Wapnica, Kamień Pomorski, Wolin, Dziwnów, Rewal, Kołobrzeg, Mielno i Darłowo.

Przez Województwo Zachodniopomorskie przepływa wiele rzek nadających się do uprawiania turystyki wodnej jako szlaki kajakowe.

Rzeka **Gowienica** jest szlakiem kajakowym K-006 jednak w spływach przeszkadzają liczne naturalne przeszkody, dlatego jest trasą dla silnych i zaprawionych kajakarzy. Na trasie wiele razy trzeba przeprawiać się przez różne przeszkody terenowe. Spływ można zacząć w Babigoszczy przy moście na drodze krajowej nr 3 i pierwszego dnia dopłynąć do Widzieńska, a drugiego do Stepnicy. Rzeka zazwyczaj płytka, głębsza tylko w zakolach i przy przeszkodach. Mnóstwo pięknych meandrów, krajobraz bardzo zmienny: lasy, łąki, doliny. Spotkać można bardzo dużo gatunków zwierząt, z bobrem włącznie. Do spływów nadaje się także dopływ Gowienicy – rzeka Stepnica.

Kajakarze na rzece Gowienicy (źródło: UMiG Stepnica)

Rzeka **Krępa**, również zwana Krampa, jest dopływem Odry o długości 15 km. Rzeka ma swoje źródła w Puszczy Goleniowskiej, w okolicach wsi Kąty, na terenie Gminy Stepnica.

Następnie przepływa przez osadę Gaje, obok miejscowości Budzień oraz Krępsko i wpływa w podmokłe tereny łąk. Wykorzystywana jest czasami do spływów kajakowych a najczęściej jako łowisko do wędkowania.

Oprócz rzek na terenie Gminy Stepnica znajdują się liczne kanały, na których możliwe jest uprawianie kajakarstwa. Przez miejscowość Budzień przepływa **Kanał Królewski** o długości kilku kilometrów, popularny wśród kajakarzy i wędkarzy, którzy organizują tutaj swoje zawody. Do infrastruktury turystycznej wodnej w obszarze Gminy Stepnica należą także porty i przystanie wodne wymienione wcześniej.

4.4 Informacja turystyczna

W gminie Stepnica w okresie od 1 lipca do 31 sierpnia w godzinach od 10.00 do 18.00 funkcjonuje Punkt Informacji Turystycznej, mieści się na ul. T. Kościuszki 25 przy wejściu na plażę. Na podstawie informacji zebranych od Punktu Informacji Turystycznej, bosmanatów na Kanale Młyńskim i mariny im. Kapitana Roberta Hilgendorfa a także informacji uzyskanej od posiadaczy bazy noclegowej na terenie gminy, w roku 2021 naszą Gminę odwiedziło około 70 tysięcy turystów.

4.5 Baza noclegowa

Na terenie Gminy Stepnica działają podmioty oferujące turystom miejsca noclegowe. Brakuje tu obiektów kategorizowanych takich jak: hotele, pensjonaty, motele, kempingi czy domy wycieczkowe.

Wykaz bazy noclegowej na terenie Gminy Stepnica

Nazwa placówki	Liczba miejsc noclegowych	Adres
Tawerna Panorama	15	Stepnica, ul. T. Kościuszki 23
Szkołą Aktywnego Wypoczynku „Frajda”	80	Czarnocin 2
Ośrodek Rekreacyjno-Sportowy „Gumiś”	70	Czarnocin,
Kemping „Gruba Ryba”	23	Stepnica, ul. T. Kościuszki 23
Wynajem pokoi "Laguna"	16	Stepnica, ul. T. Kościuszki 25b
Domek letniskowy Krystek	12	Stepnica, ul. Woj. Polskiego 8b
Pokoje "Pod lasem"	18	Stepniczka, ul. Barnima II 20b
Noclegi „Zacisze"	12	Stepnica, ul. T. Kościuszki 16
„Widzieńsko 5”	20	Widzieńsko 5
Noclegi „Latarnik”	8	Kopice 55
Agroturystyka u Tomka	5	Kopice 2A

Ośrodek Koła Łowieckiego "Dzik" w Łące	24	Łąka, ul. Staropolska 11a
"Domek Pod Siódemką"	6	Jarszewko 7
Agroturystyka "Pod Orzechem"	6	Jarszewko 23
"Stara Leśniczówka"	14	Widzieńsko 13
Gospodarstwo Agroturystyczne Joanna Matulka	6	Żarnówko 9
Agroturystyka "Na Głogowym Wzgórzu"	5	Żarnowo, ul. Kościelna 2a
Agroturystyka "Pod Brzozą"	7	Żarnowo, ul. Studencka 1
"Stepnicka Keja"	6	Stepnica, ul. Woj. Polskiego 3b
„Leśna Polana”	6	Racimierz, ul. Leśna 1
Pokoje noclegowe Mirosław Stemplowski	8	Stepnica, ul. B. Krzywoustego 14
"Pokoje u Janiny" Janina Deskiewicz	6	Stepnica, ul. B. Krzywoustego 1b
Pokoje gościnne	16	Stepnica, ul. B. Krzywoustego 23a
Mini Pensjonat "U Tadka"	10	Stepnica, ul. T. Kosciuszki 14
"Dom nad Stawem"	6	Żarnowo, ul. Studencka 29

Oprócz wymienionych powyżej 405 miejsc noclegowych na terenie gminy funkcjonują również pola namiotowe w Stepnicy oraz w Kopicach.

4.6 Infrastruktura wędkarska

Gmina Stepnica położona jest nad największym w Polsce zbiornikiem wód słodkich, okresowo lekko słonawych, Zalewem Szczecińskim. To jednocześnie akwen, wraz z jeziorem Dąbie, zaliczany do niedawna do najproduktywniejszych rybacko w kraju. Estuarium Odry, jakim jest ten obszar cechuje ogromna różnorodność siedlisk, co znalazło efekt we włączeniu do obszarów *Natura 2000*. Ichtiologicznie, wody te to najcenniejsze tarlisko gatunków ryb słodkowodnych zarówno z obszaru samego Zalewu, jak i Zatoki Pomorskiej. W wodach Zalewu występuje większość naszych rodzimych gatunków ryb od pospolitych płoci i uklei, przez leszcza, rozpióra, krąpia, klenia, jazia i bolenia po ryby najszlachetniejsze jak łosoś, troć wędrowną oraz coraz częściej po prawie stu latach nieobecności, jesiotra ostronosego. Do niedawna wody te były jednym z najlepszych w kraju łowisk okonia, miętusa, szczupaka i sandacza. Bardzo licznie występował też węgorz. Przed powstaniem kompleksu elektrociepłowni Dolna Odra w wodach tych dość powszechnie występował sum. Tarło na tym akwenu odbywa też kilka gatunków ryb okresowo odwiedzających jak sieja, śledź czy stynka. Młodociane osobniki większości wymienionych gatunków żyją w tych wodach w pierwszym okresie swego życia, stąd niesłychanie ważna jest ochrona tego ekosystemu.

Do wód tych uchodzi także kilka cennych rzek pomorskich. W samej Gminie Stepnica rzeka Gowienica, jedna z najpiękniejszych dzikich rzek Pomorza Zachodniego, odwieczne

tarlisko troci wędrownej oraz łososa, a także krągłoustych tj. minoga rzeczno i strumieniowego. W górnym biegu dość licznie spotkać można pstrąga potokowego i sporadycznie lipienia. Ze względu na charakter wody Gowienicy, poza dolnym kilkukilometrowym odcinkiem nizinnym, zaliczane są do wód krainy pstrąga i lipienia. Druga rzeka na terenie gminy to Krępa, w górnym biegu niewielka, w dolnym silnie przekształcona dla celów transportu torfu w okresie przedwojennym. Dziś na powrót jest tu dzika woda z ogromnym bogactwem białej ryby oraz drapieżników. Jednocześnie ujścia tych cieków są zimowiskami narybku większości ryb odbywających tarło w wodach Zalewu. Potencjał tego obszaru jest ogromny. Coś dla siebie znajdzie tu zwolennik każdej metody, od muchy po gruntówkę. Trolling jest jednak dość utrudniony, bowiem wody te są generalnie płytkie, do 5 metrów, poza torem żeglownym, gdzie wędkować nie wolno. Ciekawostką dla muszkarzy mogą być letnie połowy jazi i boleni na plażach Zalewu. Oprócz wód naturalnych na terenie gminy istnieje kilka ciekawych obiektów stawowych, gdzie można by stworzyć łowiska komercyjne. Rozwój turystyki wędkarskiej powinien w krótkim czasie położyć kres nieporozumieniom między rybakami i wędkarzami, bowiem potencjalnie, przedstawiciele obu stron mogą znaleźć dodatkowe źródło zatrudnienia jako przewodnicy wędkarscy. Konieczna jest rozbudowa infrastruktury dla wędkarstwa, bowiem dziś brak jest wypożyczalni łodzi z prawdziwego zdarzenia, jak również sklepów, czy dostatecznej ilości pomostów wędkarskich.

Podstawową bolączką tych stron była plaga kłusownictwa. Region w okresie transformacji dotknięty był wysokim bezrobociem i pewna grupa mieszkańców wyspecjalizowała się w tym procederze. Było to tym łatwiejsze, że mechanizmy kontroli zarówno wędkarstwa, jak i rybołówstwa dalekie są od doskonałości, nie tylko w gminie, ale w całym kraju. Główne obszary kłusownicze to nielegalne połowy okonia w wodach Zalewu oraz ujść Gowienicy i Krępy, oraz kłusownictwo ryb łososiowatych w okresie migracji tarłowej i samego tarła tych ryb na Gowienicy. Do zagrożeń należy zaliczyć także postępującą eutrofizację wód Zalewu i rzek, spowodowaną przede wszystkim chemizacją rolnictwa, ale także często nieprawidłowym funkcjonowaniem istniejących oczyszczalni ścieków w regionie. Powoduje to zarastanie wielu obszarów Zalewu łanami roślin wodnych oraz coraz częstszymi zakwitami wód w okresie letnim. Podsumowując należy przyjąć, iż wody na terenie Gminy Stepnica są potencjalnie doskonałą bazą dla rozwoju turystyki wędkarskiej. W związku z wielkim potencjałem gminy w zakresie wędkarstwa, za wskazane należy uznać wydanie przewodnika o najatrakcyjniejszych łowiskach zlokalizowanych na jej obszarze. Ponadto ciekawą atrakcją mogłoby okazać się utworzenie parku miniatur ryb występujących w wodach Zalewu Szczecińskiego.

Duże możliwości w tej dziedzinie wyszukać można w działalności Stepnickiego Koła Polskiego Związku Wędkarskiego, które od kilku lat zrzesza coraz większą ilość członków, a przy współpracy z Gminą Stepnica organizuje szereg imprez wędkarskich, włącznie z tymi dla najmłodszych. Wskazany jest rozwijanie tej współpracy, przy wykorzystaniu środków zewnętrznych.

4.7 Planowane inwestycje wspierające potencjał turystyczny gminy

Gmina Stepnica w najbliższym okresie planuje liczne inwestycje i modernizacje związane bezpośrednio z rozwojem infrastruktury turystycznej i towarzyszącej.

1. Budowa kładki pieszej, która połączy Kanał Młyński z plażą, elementem kładki będzie również wieża widokowa.
2. Ścieżka edukacyjna przedstawiająca makiety zwierząt żyjących w Zalewie Szczecińskim wraz z opisem tych zwierząt, a także infrastruktura towarzysząca – wiata, stoły, parking.
3. Wykonanie Izby Pamięci Ziemi Stepnickiej.
4. Budowa fontanny w Stepnicy.
5. Wykonanie popiersia Marszałka Józefa Piłsudskiego.
6. Parking dla kamperów wraz z wyposażeniem (możliwość oddania ścieków sanitarnych, zasilanie energetyczne i wodne, oświetlenie oraz infrastruktura rekreacyjna).

4.8 Organizacje pozarządowe

Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Stepnickiej – Lokalna Organizacja Turystyczna

Celem nadrzędnym Stowarzyszenia jest działanie dla dobra społeczeństwa Gminy Stepnica, a w szczególności:

- 1) promocja gminy w sferze kulturalnej, turystycznej i gospodarczej,
- 2) współudział w inicjowaniu i koordynacji działań zmierzających do rozwoju gospodarczego, społecznego i duchowego mieszkańców Gminy Stepnica,
- 3) upowszechnianie zdrowia, kultury fizycznej, aktywnego wypoczynku i rekreacji, uwzględniając w tym integrację osób niepełnosprawnych,
- 4) kształtowanie opinii publicznej w żywotnych sprawach dla Gminy Stepnica,
- 5) tworzenie i realizacja programów wychowawczych, profilaktycznych i terapeutycznych,
- 6) organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- 7) wspieranie społeczności lokalnej, instytucji i organizacji w rozwiązywaniu problemów, działalności edukacyjnej, charytatywnej i pomocy społecznej,
- 8) promocja wolontariatu.

Centrum Edukacji Nieformalnej "Frajda" - Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Człowieka

Członkami Stowarzyszenia są w większości osoby z doświadczeniem zarówno w edukacji formalnej (szkolnej), jak i nieformalnej (pozaszkolnej) - nauczyciele, pedagodzy, socjologowie, entuzjaści edukacji poprzez zajęcia ruchowe typu "outdoor" i "adventure" - którzy poszukują bardziej efektywnych metod pracy z dziećmi, młodzieżą, osobami dorosłymi.

Klub Żeglarski i Motorowodny LOK w Stepnicy przy Kanale Młyńskim

Członkami stowarzyszenia jest 19 żeglarzy i sympatyków żeglarstwa, którzy w ostatnich latach dzierżawią od gminy przystań na Kanale Młyńskim w Stepnicy i zajmują się jej prowadzeniem, dzięki czemu na przystani działa całodobowy bosmanat, wypożyczalnia

rowerów, parking samochodowy. W ramach działań statutowych stowarzyszenie pomaga przy organizacji regat o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Stepnica.

Stowarzyszenie Lider Powiatu Goleniowskiego

Stowarzyszenie skupia 4 gminy powiatu goleniowskie Goleniów, Osinę, Przybiernów i Stepnicę i oferuje swoim członkom uczestnictwo w szeregu programach rozwojowych finansowanych ze środków zewnętrznych w tym środków Unii Europejskiej. Działa szczególnie w obszarze edukacji, turystyki i rekreacji oraz sportu.

Wizją stowarzyszenia jest stworzenie takiego obrazu wspólnoty, który będzie inspiracją dla innych - obrazu wsi bogatej wyjątkowymi więziami, wolą wspólnej pracy i wysoką jakością życia. Przynależność do stowarzyszenia dała gminie możliwość pozyskania funduszy na rozbudowę terenów rekreacyjno-sportowych m.in. na budowę miasteczka rowerowego, toru asfaltowego typu pumtruck.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Zalew Szczeciński”

Stowarzyszenie to powstało w październiku 2009 roku w Wolinie z inicjatywy Urzędu Miasta Świnoujście. Do stowarzyszenia należą cztery gminy (Międzyzdroje, Wolin, Stepnica i Świnoujście), instytucje sektora publicznego, organizacje pozarządowe, armatorzy rybacy i inni przedsiębiorcy. Główne cele funkcjonowania stowarzyszenia, to:

1. Wzmocnienie konkurencyjności i utrzymanie atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa,
2. Restrukturyzacja i reorientacja działalności gospodarczej oraz dywersyfikacja zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa, w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy,
3. Podnoszenie wartości produktów rybactwa,
4. Rozwój usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa,
5. Ochrona środowiska i dziedzictwa przyrodniczego na obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności,
6. Aktywizacja lokalnego środowiska rybackiego i społecznego,
7. Wsparcie na rzecz współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej.

Przynależność gminy do LGR daje możliwości gminie ale również jej mieszkańcom pozyskać środki zewnętrzne na różnego rodzaju inwestycje i inicjatywy związane z turystycznym charakterem miejscowości.

Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

Gmina Stepnica przystąpiła do stowarzyszenia na mocy Uchwały Nr V/57/11 Rady Gminy Stepnica z dnia 31 maja 2011r. w sprawie przystąpienia do Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego). Dzięki członkostwu w SOM gmina przez lata skorzystała finansowo otrzymując dofinansowanie w projektach inwestycyjnych np. przebudowa ul. T. Kościuszki i ul. Portowa w Stepnicy, modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Stepnicy, ścieżki rowerowej.

Związku Małych Portów Morskich w związku z Uchwałą Nr XIV/147/16 Rady Miejskiej w Stepnicy z dnia 30 września 2016 r. w sprawie przystąpienia Gminy Stepnica do „Związku

Małych Portów” W ramach tej działalności mogliśmy prezentować się w publikacjach i przewodnikach po morskich portach, które powstały w ramach związku a także w wydaniu kalendarza na rok 2019 prezentującego m.in. Przystań na Kanale Młyńskim w Stepnicy. Uczestniczo w projekcie którego celem jest zachęcenie żeglarzy do poznania portów zrzeszonych w związku, a który polega na zdobywaniu przez jachty portów oznaczonych na mapie w paszporcie. Potwierdzeniem zdobycia kolejnego portu na mapie jest jego pieczętka. Paszporty oraz pieczętka były i nadal są dostępne w biurach portowych. Załogę jachtu, która zdobędzie wszystkie pieczęcie czeka nagroda.

Związek Miast Polskich. Podjęcie tej uchwały było swoistą próbą wsparcia idei samorządu terytorialnego, oraz ma na celu dążenie do gospodarczego i społeczno-kulturalnego rozwoju. Przynależność pozwala na wymianę doświadczeń poprzez udział w seminariach, szkoleniach, daje pomoc merytoryczną wsparcie eksperckie, umożliwia wpływ na legislację, poszerza kontakty zagraniczne, pozwala na organizowanie wspólnej powierzchni wystawienniczej dla miast na targach polskich i zagranicznych.

Inne organizacje pozarządowe

W wykazie organizacji pozarządowych działających na obszarze Gminy Stepnica uwzględnić należy ponadto:

1. Ludowy Klub Sportowy Pionier Żarnowo,
2. Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego KOŁO nr 52 w Stepnicy,
3. Kopicki Sportowy Klub Wodny „Szuwarek”,
4. Jacht Klub "ROZTOKA"
5. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Fala" Czarnocin
6. Stepnicka Organizacja Turystyczna "Nie tylko dla Orłów"
7. Fundacja „Talent Promocja Sport”,
8. Uczniowski Klub Sportowy „Zalew”,
9. Towarzystwo Przyjaciół Rzek Iny i Gowienicy,
10. Koło Łowieckie „Dzik”,
11. Koło Łowieckie „Szarak”,
12. Koło Łowieckie „Orzeł”,
13. Ochotnicze Straże Pożarne w Stepnicy, Czarnocinie i Żarnowie,
14. Stowarzyszenie na Rzecz Wybrzeża,
15. Koło Gospodyń Wiejskich w Stepnicy „Przystań”
16. Koło Gospodyń Wiejskich w Miłowie „Miłowianki”
17. Koło Gospodyń Wiejskich w Racimierzu „Żarnowianki”

5. ANALIZA POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO GMINY STEPNICA

5.1 Wewnętrzne uwarunkowanie rozwoju turystyki

Atuty turystyczne gminy:

- znaczna część gminy znajduje się pod wodami (Zalew Szczeciński, dzika rzeka Gowienica, rzeka Krępa, kanały itd.),

- istniejące zaplecze portowe w postaci portu z basenem kolejowym i rybackim,
- zaplecze dla żeglarstwa w postaci 4 marin,
- walory przyrodnicze gminy (lasy 30% powierzchni, puszcza goleniowska, ssaki, ptaki – w tym orzeł Bielik, ryby itp.),
- cisza, spokój, bezpieczeństwo na obszarze gminy,
- dobrze funkcjonująca lokalna administracja samorządowa,
- szeroki dostęp z wody do atrakcji położonych na obszarze gminy,
- zasobność finansowa gminy poprzez pieniądze uzyskane z Urzędu Morskiego,
- istniejąca infrastruktura turystyczna,
- funkcjonowanie ośrodka dydaktycznego przyrody i łowiectwa w Stepnicy,
- rozwinięta sieć duktów leśnych,
- sieć oznakowanych ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych,
- przebiegający przez gminę szlak wokół Zalewu Szczecińskiego wiodący po wale przeciwpowodziowym,
- przebiegający przez gminę Szlak Świętego Jakuba
- Park Natury Zalewu Szczecińskiego,
- bezpieczne kąpielisko w Stepnicy z Międzynarodowym Certyfikatem Blue Flag,
- gminne obiekty możliwe do wykorzystania turystycznego,
- bogaty kalendarz imprez kulturowych, a nie kulturalno-sportowych
- aktywnie działające organizacje pozarządowe,
- położenie gminy na zachodnim brzegu zalewu – mielizna,
- przebiegające przez obszar gminy międzynarodowe drogi wodne,
- dobrze rozwinięta sieć sklepów,
- trzy rezerваты na obszarze gminy,
- niezagospodarowana wyspa „Chełminek”,
- znaczny obszar gminy włączony do programu „Natura 2000” generujący turystykę ekologiczną,
- historyczna kolekcja prywatna w tawernie w Stepnicy,
- postać żeglarza Kpt. Roberta Hilgendorfa niemieckiego pochodzącego ze Stepnicy,
- alternatywna trasa samochodowa nad morze przebiegająca przez gminę,
- liczne, możliwe do wykorzystania, działki rekreacyjno – turystyczne,
- znany zespół folklorystyczny Stepniczanie.
- kolekcja świnek Skarbonek
- legenda o Rybaku Szczepanie oraz pomnik legendarnego założyciela Stepnicy.

Słabości turystyki w gminie

- słabo rozwinięta baza noclegowa (brak obiektów o zróżnicowanej kategorii),
- brak elementów obsługi ruchu turystycznego (punkt obsługi „kamperów, naprawy rowerów, jachtów itp.)
- brak spójności działań w obszarze turystyki,
- brak planu zagospodarowania turystycznego,
- znaczny obszar gminy włączony do programu „Natura 2000” utrudniający działania inwestycyjne,

- brak świadomości walorów gminy u mieszkańców,
- nieskorelowane plany rozwoju np. nadleśnictwa i Urzędu Morskiego,
- brak centrum promocji gminy,
- ograniczone środki na promocję gminę,
- brak żeglugi białej floty,
- dostęp mieszkańców gminy do Internetu niskiej jakości,
- brak marki gminy.

5.2 Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju turystyki

Zewnętrzne szanse rozwoju turystyki w gminie:

- bliskość lotniska międzynarodowego w Goleniowie,
- bliskość morza i granicy państwowej,
- drogi szybkiego ruchu w otoczeniu gminy,
- możliwość pozyskiwania środków finansowych z zewnątrz,
- turystyczne wykorzystanie istniejących w otoczeniu akwenów wodnych,
- dogodne połączenie gminy ze Szczecinem, Berlinem i Bałtykiem,
- możliwość dołączenia własnych szlaków turystycznych do istniejących o zasięgu ponadregionalnym,
- działania na rzecz poprawy jakości plaż i czystości wody na Zalewie Szczecińskim,
- współpraca regionalna w obszarze wspomagania rozwoju turystyki,
- występująca moda na promocję zdrowej żywności i na produkty ekologiczne z gospodarstw rolnych,
- łatwa dostępność do walorów przyrodniczych: zarówno na terenie gminy jak i w jej otoczeniu: Puszcza Goleniowska, Park Natury Zalewu Szczecińskiego, obserwacja ptaków i zwierząt,
- zaangażowanie samorządowych władz powiatu i województwa w rozwój turystyki,
- moda na uprawianie sportów wodnych,
- położenie gminy w pobliżu trasy międzynarodowej: Gdańsk – Berlin i Świnoujście, Szczecin – Berlin,
- położenie gminy w obszarze Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC-ROUTE 65 (Szwecja – Chorwacja),
- położenie wzdłuż międzynarodowej drogi wodnej E – 30 (Morze Bałtyckie – Dunaj).

Zewnętrzne zagrożenia rozwoju turystyki w gminie:

- zanieczyszczona woda w Zalewie Szczecińskim,
- stereotyp gminy o charakterze rolniczym i leśnym bez zaplecza turystycznego,
- kryzys finansowy w kraju,
- zakłady chemiczne „Police”,
- budowa gazoportu w Świnoujściu,
- nasilenie ruchu pojazdów w otoczeniu gminy,
- wzrost zagrożeń ekologicznych w otoczeniu gminy,
- wadliwe przepisy prawa uniemożliwiające powstanie obiektów infrastruktury turystycznej na obszarze gminy.

6. CELE STRATEGII ROZWOJU TURYSTYKI, WIZJA I MISJA GMINY

6.1 Cele strategiczne rozwoju turystyki gminy Stepnica

Na podstawie analizy wynikającej z diagnozy stanu rozwoju turystyki w gminie, można sformułować obecne i przyszłościowe uwarunkowania rozwoju turystyki gminy, które wymagają koncentracji działań rozwojowych w następujących obszarach:

- I. Informacja i promocja**
- II. Atrakcje i produkty turystyczne**
- III. Dostępność komunikacyjna**
- IV. Ekoturystyka**
- V. Infrastruktura komunalna**
- VI. Infrastruktura turystyczna**
- VII. Zalew Szczeciński**

W ramach ww. obszarów określono następujące cele strategiczne do osiągnięcia do 2030 r.:

Ad. I Rozwój systemów informacji i promocji gminy również w okolicznych miastach i węzłach ruchu turystycznego:

- organizacja stałych kampanii promocyjnych adresowanych do wybranych grup odbiorców,
- powołanie centrum promocji i informacji w gminie,
- rozwój systemów edukacji turystycznej mieszkańców i turystów,
- wykorzystanie obszarów Natury 2000 do celów promocyjnych,
- promocja gminy poprzez nawiązywanie do historii gminy,
- opracowanie logo gminy i haseł promocyjnych.

Ad. II Wykreowanie nowych oraz opisanie istniejących atrakcji i produktów turystycznych gminy :

- wykorzystanie atrakcji gminnych dla rozwoju produktów turystycznych,
- dalsze intensywne eksponowanie walorów przyrodniczych gminy,
- stworzenie kilku markowych produktów turystycznych,
- zwiększenie liczby i jakości całorocznych, cyklicznych imprez na terenie gminy,
- aktywizacja i promocja turystyki i sportów wodnych,
- właściwe utrzymanie oznakowania tras turystycznych.

Ad. III Rozwój dostępności komunikacyjnej wodnej i lądowej gminy:

- dalsza poprawa jakości stanu dróg na obszarze gminy,
- dalszy rozwój infrastruktury towarzyszącej w portach i przystaniach,
- uruchomienie tramwaju wodnego z przystankami na terenie Gminy Stepnica,
- poprawa oznakowania komunikacyjnego i wodnego w obszarze gminy,
- usunięcie barier w turystyce osób niepełnosprawnych.

Ad. IV Uznanie ekoturystyki jako bardzo ważnej osi działań turystycznych:

- wykreowanie oferty turystycznej dla osób zainteresowanych ekoturystyką,
- wdrożenie zasad rozwoju zrównoważonego we wszelkiej aktywności gminy,
- permanentna edukacja ekologiczna mieszkańców,

- rozwój alternatywnych źródeł energii na terenie gminy,
- poprawa czystości plaż i wód powierzchniowych,
- dalsza poprawa estetyki gminy.

Ad. V Rozwój infrastruktury komunalnej związanej z turystyką:

- utrzymanie i rozwój systemu „Urząd przyjazny dla interesantów”,
- dalsza poprawa systemów energetycznych Gminy Stepnica,
- dalsza rozbudowa i uszczelnienie systemów kanalizacyjnych gminy,
- usprawnienie gminnej gospodarki odpadami,
- rozwój przyjaznych systemów komunikacji elektronicznej.

Ad. VI Rozwój infrastruktury turystycznej:

- rozwój sieci rowerowej, pieszej i konnej,
- rozwój szlaków wodnych kajakowych i żeglarskich,
- rozwój sieci punktów widokowych,
- rozwój informacji turystycznej poza granicami gminy,
- rozwój bazy gastronomicznej i hotelowej na terenie gminy,
- rozwój organizacji działających na rzecz turystyki,
- rozwijanie współpracy z sąsiednimi gminami dla rozwoju turystyki,
- wykorzystanie funduszy UE dla rozwoju turystyki w gminie.

Ad. VII Wykorzystanie potencjału Zalewu Szczecińskiego dla rozwoju gminy:

- utworzenie regularnych połączeń wodnych z miejscowościami leżącymi nad Zalewem,
- stworzenie sieci szlaków turystycznych poprzez Zalew Szczeciński,
- rozwój sportów wodnych a w tym windsurfingu na Zalewie,
- dalsze zagospodarowanie turystyczne brzegu Zalewu Szczecińskiego
- nawiązanie współpracy międzygminnej dla zagospodarowania Zalewu,
- udokumentowanie historii i funkcji Zalewu Szczecińskiego,
- przeciwdziałanie zagrożeniom powodziowym.

6.2 Badanie zgodności celów strategicznych rozwoju turystyki gminy z „Polityką Turystyczną Pomorza Zachodniego”.

Cele strategiczne rozwoju turystyki w gminie tzn. :

Informacja i promocja, atrakcje i produkty turystyczne, dostępność komunikacyjna, ekoturystyka, infrastruktura komunalna, infrastruktura turystyczna oraz Zalew Szczeciński są zgodne z dotychczasowymi celami polityki państwa w tym zakresie.

Cel operacyjny pierwszy: Rozwój innowacyjności, atrakcyjności, jakości usług i produktów turystycznych, jako czynnika konkurencyjnej gospodarki.

Cel operacyjny drugi: Wzmocnienie aktywności społecznej i przedsiębiorczości w sektorze turystyki, zwiększenie kompetencji kadr w zarządzaniu przedsiębiorczością turystyczną.

Cel operacyjny trzeci: Promocja priorytetowych obszarów produktów turystycznych kraju i regionów oraz specjalizacji gospodarczych opartych na turystyce.

Cel operacyjny czwarty: Zagospodarowanie i modernizacja przestrzeni dla rozwoju turystyki i infrastruktury turystycznej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i przepisów ochrony środowiska.

Powyższe cele strategiczne rozwoju turystyki w Gminie Stepnica są również zgodne z celem głównym zawartym w „Polityce turystycznej Pomorza Zachodniego” przyjętej przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 21 sierpnia 2021 r. który jest określany jako „Rozwój infrastruktury i wzmacnianie funkcji społecznej turystyki w celu podnoszenia jakości życia mieszkańców regionu” oraz celami szczegółowymi:

- Cel 1. Profesjonalizacja programowania i zarządzania turystyką.
- Cel 2. Budowa marki turystycznej regionu
- Cel 3. Rozwój i wzmocnienie zasobów infrastrukturalnych turystyki
- Cel 4. Budowa i umacnianie pozycji rynkowej turystyki regionu

6.3. Turystyczna wizja i misja Gminy Stepnica

Wizja jest marzeniem, do którego się dąży, stanem pożądanym gminy, możliwym do osiągnięcia w przyszłości. Zawiera najbardziej zasadnicze dążenia i jest jednym z kluczowych elementów służącym budowie długofalowej strategii rozwoju turystyki w ujęciu przestrzennym. Wizja rozwoju turystyki w gminie Stepnica składa się z trzech syntetycznych punktów:

1. Zrównoważony rozwój turystyki, prowadzący do wzrostu efektów gospodarczych, jakości życia mieszkańców i konkurencyjności gminy.
2. Rozwój produktów markowych, towarzyszącej im informacji i promocji turystycznej.
3. Atrakcyjna, zróżnicowana oferta turystyczna, wysoka jakość usług powodująca zwiększenie ruchu turystycznego, efektywniejsze wykorzystanie bazy turystycznej oraz wzrost dochodów z turystyki.

Misja stanowi „drogę dojścia” do realizacji przyjętej wizji. Wybór misji to określenie warunków służących budowaniu wspólnych wartości, ukierunkowaniu i zintegrowaniu indywidualnych działań dla osiągnięcia założonych celów. Tymi warunkami w gminie Stepnica są:

- obszar rozwiniętej gospodarki turystycznej wykorzystującej ruch turystyczny Szczecina i Niemiec;
- miejsce do uprawiania turystyki ekologicznej, wodnej oraz kwalifikowanej z rozwiniętym zapleczem portowym, żeglarskim i wędkarskim, obficie wyposażone w infrastrukturę towarzyszącą;
- miejsce przyjazne turystom.

7. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ ROZWOJU TURYSTYKI (REALIZACJA, MONITORING, ANALIZA I AKTUALIZACJA)

Dla stwarzania odpowiedniego klimatu sprzyjającego realizacji prac objętych strategią rozwoju turystyki sugeruje się coroczną analizę możliwości budżetowych w zakresie realizacji poszczególnych celów strategii rozwoju turystyki gminy. Realizowanie zasady składania corocznych sprawozdań z realizacji strategii odbywać się będzie poprzez raport o stanie gminy. Strategia powinna podlegać bieżącej aktualizacji.

Przekształcenia funkcjonalno – strukturalne w Gminie Stepnica wymagają kompleksowych i konsekwentnych, wieloletnich działań. Zestaw takich działań przedstawiony jest w rozdziale „Cele strategiczne”. Jest niezwykle trudno zarekomendować kolejność działań, jakie powinna podjąć społeczność lokalna chcąc realizować strategię rozwoju turystyki. Trzeba pamiętać o kilkuletnim horyzoncie czasowym realizacji strategii oraz o możliwościach finansowych i organizacyjnych gminy.

Wypada przyjąć tutaj założenie, że każda złotówka wydana przez samorząd terytorialny powinna generować co najmniej drugie tyle ze środków zewnętrznych i europejskich oraz z obszaru partnerstwa publiczno – prywatnego. Decyzje dotyczące strategii powinny zapadać w sposób bieżący w trakcie roku kalendarzowego, ale kulminacja przesądzeń związanych ze strategią będzie miała w sposób oczywisty miejsce podczas corocznego uchwalania budżetu gminy. Wybór tematów do realizacji musi opierać się o dwa filary: pierwszy to możliwości finansowe, a drugi to efekt synergii. A mianowicie decyzja realizacyjna jednego z obszarów strategii turystyki powinna otwierać jak najwięcej następnych możliwości rozwoju.

8. ZAŁĄCZNIK – UWAGI ZGŁOSZONE W TRAKCIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

„Strategii Rozwoju Turystyki Gminy Stepnica do roku 2030” była przedmiotem konsultacji społecznych. Uwagi i opinie do jej projektu zamieszczonego na stronie internetowej gminy Stepnica oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy w Stepnicy można było złożyć na piśmie w siedzibie urzędu w godzinach jego pracy, wysłać pocztą tradycyjną na adres urzędu, elektronicznie poprzez platformę e-PUAP, oraz drogą elektroniczną na adres poczty e-mail: sekretarz@stepnica.pl. We wskazanym terminie wpłynął jeden e-mail, który nie odnosił się do konsultowanego projektu strategii.

